

Akčný plán energetickej efektívnosti na roky 2008 až 2010

Úvod

Akčný plán energetickej efektívnosti na roky 2008 až 2010 je strategickým programovým dokumentom s plánovaním opatrení v oblasti energetickej efektívnosti, ktoré sa budú realizovať v jednotlivých sektoroch národného hospodárstva v rokoch 2008 až 2010.

Tento dokument je implementačným nástrojom Koncepcie energetickej efektívnosti SR, ktorú vláda Slovenskej republiky schválila uznesením č. 576/2007 zo dňa 4. júla 2007. Konkretizuje vybrané opatrenia a činnosti na najbližšie tri roky vrátane predpokladaných podporných finančných mechanizmov. Slovenská republika bude pripravovať akčné plány s trojročnou periodicitou v súlade s platnou európskou legislatívou (smernica Európskeho parlamentu a Európskej rady č. 2006/32/ES o energetickej účinnosti konečného využitia energie a energetických službách), pričom ich plnenie a dosiahnuté výsledky sa budú vyhodnocovať na úrovni Európskej komisie.

Úlohou akčného plánu je určiť ciele, definovať energeticky úsporné opatrenia a zabezpečiť realizáciu navrhnutých opatrení a ich monitorovanie. Opatrenia uvedené v tomto akčnom pláne vytvoria najmä základné legislatívne prostredie a vhodné podmienky pre zabezpečenie podstatného zlepšenia energetickej efektívnosti a dlhodobého dosahovania úspor energie najmä:

- motivácia jednotlivých subjektov k uskutočneniu úsporných opatrení a k energeticky efektívnemu správaniu sa,
- jasná zodpovednosť za požadované ciele a dosahované výsledky,
- potrebné ekonomické a právne prostredie.

V širšom význame sa problematika energetickej efektívnosti dá chápať ako nevyhnutnosť a výzva využiť komplex pozitívnych dosahov, ktoré majú nadrezortný charakter. Realizácia opatrení zameraných na úspory energie prispieva k zvýšeniu energetickej bezpečnosti a znižuje závislosť ekonomiky od dovozu primárnych energetických zdrojov. Pre podniky, služby a domácnosti znamená úspora energie nižšie náklady na zabezpečenie energetických potrieb a tým aj priamo či nepriamo zvýšenie konkurencieschopnosti, ako aj kvality života občanov. Energeticky úsporné opatrenia výrazne prispievajú k znižovaniu emisií znečisťujúcich látok, ako aj skleníkových plynov, čo predstavuje významný prvok v balíku opatrení na dosiahnutie cieľov Kjótskeho protokolu. Realizácia opatrení stimuluje rozvoj malého a stredného podnikania, vytvára priestor pre účinné energetické služby, a tak umožňuje vznik nových pracovných príležitostí s vysokou kvalifikáciou a rast zamestnanosti. Významnou príležitosťou pre rozvoj inovatívnych odvetví je podpora priemyslu pri vývoji a výrobe energeticky efektívnych výrobkov a technológií. Výsledky výskumu a technologického vývoja majú v oblasti energetickej efektívnosti vysoký konkurenčný a exportný potenciál. Jednotlivé opatrenia podporujú inovácie a budú vyžadovať rozvoj informačných technológií a sú jedným z pilierov budovania znalostnej ekonomiky. Pre podporu energetickej efektívnosti je nevyhnutné mať k dispozícii a poskytovať širokej verejnosti objektívne informácie o spotrebe energie a nákladoch na jej obstaranie, o možnostiach energeticky úsporných opatrení, o štandardoch energetickej účinnosti spotrebičov. Realizáciu jednotlivých opatrení a činností je nevyhnutné stimulovať prostredníctvom podporných programov a iných finančných mechanizmov.

1 Ciele akčného plánu energetickej efektívnosti

Dlhodobým cieľom Slovenskej republiky je znížiť energetickú náročnosť tvorby HDP na úroveň priemeru ostatných ekonomicky rozvinutých krajín Európskej únie (pôvodnej EU-15). Rešpektujúc priority Európskej únie v oblasti energetickej politiky, závery Európskej rady pre oblasť energetickej efektívnosti, kde Rada

- zdôraznila potrebu zvýšiť energetickú efektívnosť v EÚ, aby sa dosiahol cieľ usporiť 20 % spotreby energie EÚ v porovnaní s prognózami na rok 2020, ktoré odhadla Komisia v Zelenej knihe o energetickej efektívnosti, a vyzvala členské štáty, aby na tento účel využili vnútroštátne akčné plány v oblasti energetickej efektívnosti,
- vyzvala na dôkladné a rýchle vykonanie piatich ambiciózných hlavných priorít, ktoré sa vyzdvihli v záveroch Európskej rady z 23. novembra 2006 o akčnom pláne Komisie pre energetickú efektívnosť a ktoré sa týkajú energetickej efektívnej dopravy, dynamických minimálnych požiadaviek na účinnosť zariadení využívajúcich energiu, správania spotrebiteľov energie zameraného na energetickú efektívnosť a úsporu energie, energetických technológií a inovácie a úspory energie v budovách.

Slovenská republika vyvinie úsilie na splnenie týchto cieľov.

V súlade s dostupnými hodnotami ukazovateľov energetickej náročnosti SR v rokoch 2001 až 2005 (príloha č. 2 Koncepcie energetickej efektívnosti SR), ako aj v súvislosti s potrebou implementácie smernice 2006/32/ES a po zvážení existujúcich možností monitorovania hodnôt energetických úspor je potrebné, aby sa v SR vykonali všetky opatrenia zamerané na dosiahnutie ročnej úspory konečnej energetickej spotreby v priemere 4 135 TJ/rok. Táto hodnota je zhodná s dosiahnutím indikatívneho cieľa vyplývajúceho zo smernice 2006/32/ES o energetických službách v období rokov 2008 ÷ 2017, t. j. za 9 rokov dosiahnuť úsporu 9 % konečnej energetickej spotreby, pričom táto kvantifikácia sa vykonáva za obdobie posledných päť rokov (údaje za roky 2001 ÷ 2005).

Celkový národný indikatívny cieľ úspor energie pre deviaty rok (2016) podľa článku 4 odsek 1 smernice č. 2006/32/ES je dosiahnuť kumulovanú hodnotu úspor vo výške

9 % konečnej energetickej spotreby, t. j. 37 215 TJ

Prechodný národný indikatívny cieľ úspor energie pre tretí rok (2010) podľa článku 4 odsek 2 smernice č. 2006/32/ES a podľa 1. národného akčného plánu energetickej efektívnosti SR je dosiahnuť kumulovanú hodnotu úspor vo výške

3 % konečnej energetickej spotreby, t. j. 12 405 TJ

2 Opatrenia a programy

So zámerom dosiahnuť významné ekonomicky návratné úspory energie vláda prezentuje nový, trhovo orientovaný akčný plán pre činnosti spojené s hospodárnou výrobou a využitím energie. Tento sa opiera o niekoľko špecifických iniciatív pre úpravu a cieľové orientovanie súčasných právnych predpisov. Súčasne sa budú vykonávať prípravné práce pre novú a účinnejšiu organizáciu činností spojených s hospodárením s energiou.

Vzhľadom na to, že v súčasnosti v Slovenskej republike ešte chýbajú niektoré dôležité nástroje na vytvorenie prostredia, v ktorom sa účinne budú dosahovať energetické úspory, zameranie akčného plánu energetických úspor na roky 2008 až 2010 smeruje k vytvoreniu potrebného legislatívneho prostredia, postupnému vytvoreniu účinného monitorovacieho a informačného systému a definovaniu a realizácii najmä nízko nákladových organizačných a technických opatrení a neskôr aj ďalších opatrení vrátane podporných finančných mechanizmov. Štruktúra opatrení je založená na snahe o stanovenie vyvážených a účinných činností, ktoré, ak sa podniknú spoločne, svojimi synergickými efektmi budú zabezpečovať dlhodobú perspektívu a kratšiu návratnosť investícií.

Problematika energetických úspor a opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti sa týkajú všetkých základných sektorov spotreby a využitia energie. Sú zamerané najmä na budovy, spotrebiče, priemysel a pôdohospodárstvo, dopravu, výrobu energie a prenos, rozvod a predaj energie koncovým užívateľom. Niektoré, tzv. horizontálne opatrenia, sa týkajú viacerých alebo všetkých sektorov spotreby. Osobitnú úlohu, aj v zmysle príslušnej európskej legislatívy, hrá verejný sektor.

3 Prehľad existujúcich a nových opatrení energetickej efektívnosti v jednotlivých sektoroch národného hospodárstva na roky 2008 - 2010

3.1 Horizontálne opatrenia

Energetická efektívnosť nie je záležitosťou jedného sektora. Mnohé opatrenia sa navzájom prelínajú a podporujú. Opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti, ktoré sa týkajú viacerých alebo všetkých sektorov spotreby energie, sa spravidla označujú ako **horizontálne opatrenia**.

Tieto opatrenia majú spravidla podobu prierezových legislatívnych predpisov, daňových nástrojov, osobitných podporných schém a fondov (napr. fond energetickej efektívnosti, schéma bielych certifikátov), štátnych a regionálnych energetických agentúr, poskytovania energetických služieb, verejného obstarávania energetickej efektívnych zariadení, informačných kampaní, energetického poradenstva, vzdelávania k trvalo udržateľnému rozvoju, monitorovacieho a informačného systému energetickej efektívnosti. Vzhľadom na ich povahu sa dotýkajú širokej škály cieľových skupín užívateľov.

Cieľ:	zvyšovanie energetickej efektívnosti = zvyšovanie energetickej bezpečnosti
Cieľová skupina:	subjekty spotrebúvajúce energiu

3.1.1. Existujúce opatrenia pokračujúce v rokoch 2008 - 2010

V súčasnosti je aktívnych viacero horizontálnych opatrení zameraných na energetickú efektívnosť, nie sú však dostatočne monitorované a informovanosť o týchto opatreniach je minimálna.

S cieľom poradenstva v oblasti energetickej efektívnosti, vyhľadávania a podpory projektov zameraných na energetickú efektívnosť bola v roku 1998 zriadená príspevková organizácia MH SR pod názvom Slovenská energetická agentúra so sídlom v Bratislave a regionálnymi pracoviskami v Trenčíne, Banskej Bystrici a Košiciach. V roku 2007 bol názov agentúry zmenený na Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA) a rozsah pôsobnosti bol zriaďovacou listinou rozšírený aj na oblasť inovácií.

Na Slovensku existuje od roku 1993 Energetické centrum Bratislava (ECB), zriadené v gescii MH SR v rámci programov Thermie a Joule-Thermie EK, ktoré od roku 1999 úspešne pôsobi ako samostatné občianske združenie. ECB od svojho vzniku realizovalo množstvo aktivít a projektov zameraných na zvyšovanie informovanosti v oblasti energetickej efektívnosti a OZE. Financovanie aktivít zabezpečuje združenie prostredníctvom programov EÚ a vlastnými prostriedkami.

V rámci európskych programov boli zriadené aj dve regionálne energetické agentúry (Žilina a Šaľa). REMA Žilina zanikla. Aktivity REA Šaľa - Galanta sú však v dôsledku chýbajúcej podpory a kofinancovania zo ŠR v súčasnosti v útlme.

3.1.1.1. Legislatíva, technické predpisy

V súčasnosti nie sú vytvorené legislatívne predpisy so zameraním na horizontálne opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti.

3.1.1.2. Organizačné a technické opatrenia

— Vzdelávací kurz „Energetický audítor“

- organizačne a odborne garantuje SIEA,
- 3-týždňový vzdelávací kurz so zameraním na spracovanie energetických auditov najmä v priemysle

— Poskytovanie informácií o energetickej efektívnosti a možnostiach financovania projektov energetickej efektívnosti

- SIEA (individuálne konzultácie, propagácia na seminároch, konferenciách, výstavách),
- ECB (energetické poradenstvo v krajských mestách SR, vzdelávacie a osvetové semináre, publikačná činnosť a informačné kampane, internetový portál www.e-filip.sk)

— Vzdelávanie detí v oblasti energetickej efektívnosti prostredníctvom klubu „Dúhovníci“

- projekt Kids4Future spolufinancovaný z programu Inteligentná energia – Európa
- organizačne a odborne garantuje SIEA,
- určený pre deti vo veku 6 – 12 rokov

3.1.1.3. Financovanie, podporné programy/fondy

Verejné zdroje financovania:

- štátny rozpočet, rozpočtová kapitola MH SR,
- program Inteligentná energia – Európa (Program Európskej komisie so spolufinancovaním 50 %, resp. 25 % zo strany žiadateľa, projekty sa podávajú na základe výzvy).

3.1.2. Nové opatrenia

Nové horizontálne opatrenia sú v akčnom pláne na roky 2008 – 2010 zamerané na vytvorenie legislatívnych predpisov, zriadenie monitorovacieho a informačného systému energetickej efektívnosti a zvýšenie povedomia cieľovej skupiny o dôležitosti energetickej efektívnosti vo všetkých sektoroch spotreby energie.

3.1.2.1. Predpokladaná legislatíva, technické predpisy

- **Zákon o energetickej efektívnosti, MH SR (2008) (rozpracovaný návrh)**
 - regionálne a energetické koncepcie,
 - energetické audity,
 - normatívy minimálnej účinnosti premeny energie v zdrojoch energie,
 - požiadavky na energetický manažment v štátnej správe a miestnej samospráve,
 - podnikanie v energetických službách,
 - poskytovanie informácií o energetickej efektívnosti do monitorovacieho a informačného systému energetickej efektívnosti

3.1.2.2 Predpokladané organizačné a technické opatrenia

- **monitorovací a informačný systém energetickej efektívnosti, MH SR (2008)**
 - monitorovanie projektov energetickej efektívnosti,
 - analýzy projektov, návrh odporúčaní pre ďalšie akčné plány,
 - objektivizácia informácií,
 - projekt bude financovaný z Fondu energetickej efektívnosti.
- **informačná kampaň „Dobrá rada = úspora“, MH SR (2008)**
 - organizovanie zabezpečené prostredníctvom MH SR a SIEA,
 - spolupráca so všetkými ústrednými orgánmi štátnej správy,
 - spolufinancovanie z operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast.
- **energetické poradenské centrá v regiónoch, MH SR (2008)**
 - rozšírenie energetického poradenstva v regiónoch (regionálne konzultačné a poradenské centrá, regionálne energetické agentúry, resp. relevantné združenia),
 - financovanie prostredníctvom programu Inteligentná energia – Európa,
 - podpora z Fondu energetickej efektívnosti (max. 3 roky)

- **podpora rozvoja energetických služieb, MH SR (2009)**
 - podpora z Fondu energetickej efektívnosti (max. 3 roky)
- **program vzdelávania „E²“ v štátnej správe, MH SR, ÚOŠS (2009)**
 - vzdelávanie zamestnancov štátnej správy zodpovedných za monitorovanie, analýzu, navrhovanie opatrení a realizáciu opatrení zameraných na energetickú efektívnosť v jednotlivých rezortoch
- **energetická efektívnosť – súčasť vzdelávania detí a mládeže k trvalo udržateľnému rozvoju, MŠ SR (2009)**
 - princípy energetickej efektívnosti na príslušnej odbornej úrovni vo všeobecnom a odbornom vzdelávaní na školách
- **uplatnenie princípu energetickej efektívnosti vo verejnom obstarávaní, ÚOŠS (2008)**
 - uplatňovanie kritéria energetickej efektívnosti pri verejnom obstarávaní ústredných orgánov štátnej správy

3.1.2.3. Predpokladané financovanie, podporné programy/fondy

Súkromné zdroje financovania:

- vlastné prostriedky prevádzkovateľov energetických poradenských centier v regiónoch

Verejné zdroje financovania:

- **štátny rozpočet SR, rozpočtové kapitoly jednotlivých ÚOŠS**

- **rozpočet VÚC, obcí a miest**

- **Štrukturálne fondy (2007 – 2013)**

- operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, MH SR
 - energetické poradenstvo SIEA
- operačný program Informatizácia spoločnosti, ÚV SR

- **Fond energetickej efektívnosti, MH SR (2008)**

Fond energetickej efektívnosti bude zriadený samostatným zákonom. Hlavným cieľom fondu je doplnkové financovanie opatrení zameraných na energetickú efektívnosť s dôrazom na zabezpečenie flexibility štátnej politiky v oblasti energetickej efektívnosti v zmysle priorit jednotlivých programov. Z fondu budú formou nenávratného finančného príspevku financované najmä nasledujúce aktivity:

- zvýšenie povedomia verejnosti o princípoch energetickej efektívnosti (projektové vzdelávanie, informačné kampane, dostupnosť informácií)
- zabezpečenie podpory systému energetických auditov vo všetkých sektoroch národného hospodárstva,
- podpora konkrétnych racionalizačných projektov v priemysle, službách, vo verejnom sektore a domácnostiach (regulácia, monitorovanie a riadenie spotreby energie, zlepšenie tepelno-technických vlastností a pod.),
- financovanie krátkodobých programov zameraných na zmenu orientácie trhu (napr. podporný program pre tepelné čerpadlá, podporný program pre energeticky efektívne domáce spotrebiče a pod.),
- financovanie rozvoja poskytovania energetických služieb,
- podpora individuálnych projektov zameraných na energetickú efektívnosť,

- podpora spolupráce s IEA v oblasti vedy a výskumu so zameraním na energetickú efektívnosť.

Financovanie fondu na rozbeh aktivít zo štátneho rozpočtu sa predpokladá len do roku 2010 prostredníctvom rozpočtovej kapitoly MH SR:

- 2008: 150 mil. Sk,
- 2009: 250 mil. Sk,
- 2010: 200 mil. Sk.

Od roku 2010 bude podstatná časť financovania fondu (min. 600 mil. Sk) zabezpečená povinnými príspevkami od obchodných energetických spoločností (implementácia smernice č. 32/2006/ES o energetickej účinnosti konečného využitia energie a o energetických službách). Čiastočne sa do fondu prispeje pokutami za nedodržanie ustanovení zákona o energetickej efektívnosti.

3.1.3. Prehľad vybraných ekonomických a technických ukazovateľov

Podiel horizontálnych opatrení energetickej efektívnosti na celkových úsporách energie, navrhovaných v 1. akčnom pláne energetickej efektívnosti je odhadnutý úrovni cca **31 %**. Súhrn jednotlivých opatrení je uvedený v nasledujúcich tabuľkách. Pre financovanie opatrení zo štrukturálnych fondov sú uvedené indikatívne sumy finančných prostriedkov.

Tabuľka 3.1.3-1: Prehľad opatrení energetickej efektívnosti – horizontálne opatrenia

Opis opatrenia		Stav opatrenia	Začiatok realizácie opatrenia	Dĺžka trvania opatrenia	Príspevok k naplneniu celkového cieľa AP	Nároky na financovanie	Monitorovanie opatrenia
Vzdelávací kurz „Energetický audítor“	Vzdelávací kurz SIEA so zameraním na energetické audity v priemysle	E	1997	neobmedzené	2	1	čiastočne
Poskytovanie informácií o energetickej efektívnosti a možnostiach financovania projektov energetickej efektívnosti	Kontrakt medzi MH SR a SIEA	E	1998	neobmedzené	2	1	čiastočne
Vzdelávanie detí v oblasti energetickej efektívnosti prostredníctvom klubu „Dúhovníci“	Projekt Kids4Future spolufinancovaný z programu Inteligentná energia –Európa	E	2007	2009	2	1	áno
Návrh legislatívnych predpisov	Zákon o energetickej efektívnosti, MH SR	N	2008	neobmedzené	3	1	áno
Monitorovací a informačný systém energetickej efektívnosti	Fond energetickej efektívnosti	N	2008	neobmedzené	3	1	áno
Informačná kampaň „Dobrá rada = úspora“	Štrukturálne fondy (2007 – 2013), OP KaHR, opatrenie 2.2 “Budovanie a modernizácia verejného osvetlenia pre mestá a obce a poskytovanie poradenstva v oblasti energetiky”	N	2008	2013	3	1	čiastočne
Energetické poradenské centrá v regiónoch	Program Inteligentná energia – Európa, Fond energetickej efektívnosti	N	2008	neobmedzené	3	2	áno
Podpora rozvoja energetických služieb	Fond energetickej efektívnosti	N	2009	2011	3	2	áno
Program vzdelávania „E ² “ v štátnej správe	Ústredné orgány štátnej správy	N	2009	neobmedzené	2	1	áno

Opis opatrenia	Stav opatrenia	Začiatok realizácie opatrenia	Dĺžka trvania opatrenia	Príspevok k naplneniu celkového cieľa AP	Nároky na financovanie	Monitorovanie opatrenia	Opis opatrenia
Energetická efektívnosť – súčasť vzdelávania detí a mládeže k trvalo udržateľnému rozvoju	Doplnkové programy k všeobecnému a odbornému vzdelávaniu na školách	N	2009	neobmedzené	3	1	áno
Uplatnenie princípu energetickej efektívnosti vo verejnom obstarávaní	Závazok pre ústredné orgány štátnej správy	N	2008	neobmedzené	2	2	čiastočne

Vysvetlivky:

- E ... existujúce opatrenie
N ... nové opatrenie
1 ... nízky príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / nízke nároky na financovanie
2 ... priemerný príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / stredné nároky na financovanie
3 ... vysoký príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / vysoké nároky na financovanie

Tabuľka 3.1.3-2: Financovanie opatrení energetickej efektívnosti – horizontálne opatrenia

Opis opatrenia, zdroj financovania, zodpovedný rezort			Rok, obdobie	Verejné zdroje				Súkromné zdroje	Spolu	Úspora energie
				EÚ	ŠR	Fondy mimo ŠR	Rozpočet VÚC, obcí, miest			
				[mil. Sk]						
Vzdelávací kurz "Energetický audítor"	Vzdelávací kurz SIEA so zameraním na energetické audity	MH SR ¹	2008		0,10			0,20	0,30	25,00
			2009		0,10			0,20	0,30	25,00
			2010		0,10			0,20	0,30	25,00
			2008 -2010		0,30			0,60	0,90	75,00
Poskytovanie informácií o energetickej efektívnosti a možnostiach financovania projektov	Kontrakt medzi MH SR a SIEA	MH SR ¹	2008		15,0				15,00	75,00
			2009		15,0				15,00	75,00
			2010		15,0				15,00	75,00
			2008 -2010		45,00				45,00	225,00
Vzdelávanie detí v oblasti energetickej efektívnosti , klub Dúhovníci	Projekt Kids4Future spolu-financovaný z programu Inteligentná energie pre Európu	MH SR ¹	2008	0,55	0,55				1,10	2,50
			2009	0,55	0,55				1,10	2,50
			2010	0,55	0,55				1,10	2,50
			2008 -2010	1,65	1,65				3,30	7,50
Návrh legislatívnych predpisov	Zákon o energetickej efektívnosti	MH SR ¹	2008		3,00				3,00	
			2009		2,00				2,00	
			2010							
			2008 -2010		5,00				5,00	
Monitorovací a informačný systém	Fond energetickej efektívnosti	MH SR ³			50,00				50,00	650,00
					60,00				60,00	850,00
					10,00				10,00	1 100,00
			2008 -2010		120,00				120,00	2 600,00
Informačná kampaň „Dobrá rada = úspora“ so zameraním na energetickú efektívnosť	Štrukturálne fondy (2007-2013), OP KaHR, MH SR, opatrenie 2.2.	MH SR ²	2008	10,00	1,76			5,00	16,80	100,00
			2009	10,00	1,76			5,00	16,80	100,00
			2010	10,00	1,76			5,00	16,80	100,00
			2008 -2010	30,00	5,28			15,00	50,40	300,00

Opis opatrenia, zdroj financovania, zodpovedný rezort			Rok, obdobie	Verejné zdroje				Súkromné zdroje	Spolu	Úspora energie
				EÚ	ŠR	Fondy mimo ŠR	Rozpočet VÚC, obcí, miest			
			[mil. Sk]						[TJ]	
Energetické poradenské centrá v regiónoch, MH SR	Fond energetickej efektívnosti + program Inteligentná energia – Európa	MH SR ³	2008	15,00	5,00		2,00	3,00	25,00	25,00
			2009	15,00	5,00		2,00	3,00	25,00	25,00
			2010	15,00	5,00		2,00	3,00	25,00	25,00
			2008 -2010	45,00	15,00		6,00	9,00	75,00	75,00
Podpora rozvoja energetických služieb	Fond energetickej efektívnosti	MH SR ³	2008							
			2009		20,00			40,00	60,00	65,00
			2010		25,00			45,00	70,00	80,00
			2008 -2010		45,00			85,00	130,00	145,00
Program vzdelávania E ² v štátnej správe	Ústredné orgány štátnej správy	MH SR ¹	2008		2,00				2,00	1,00
			2009		2,00				2,00	1,00
			2010		2,00				2,00	1,00
			2008 -2010		6,00			0,00	6,00	3,00
Energetická efektívnosť súčasť vzdelávania detí a mládeže k trvalo udržateľného rozvoja	doplnkové vzdelávacie programy zamerané na energetickú efektívnosť v rámci školského systému	MŠ SR ¹			5,00			5,00	10,00	50,00
					10,00			5,00	15,00	80,00
					10,00			5,00	15,00	80,00
			2008 -2010		25,00			15,00	40,00	210,00
Uplatnenie princípov energetickej efektívnosti vo verejnom obstarávaní	Uznesenie vlády o aplikácii kritéria EE do obstarávania v rámci ÚOŠS	ÚOŠS ¹	2008		50,00				50,00	35,00
			2009		100,00				100,00	50,00
			2010		100,00				100,00	50,00
			2008 -2010		250,00				250,00	135,00
Celkový súčet			2008 -2010	76,65	518,23		6,00	124,60	725,60	3 775,50

Vysvetlivky:

- bez indexu ... zodpovednosť bez nárokov na prostriedky ŠR
index ¹⁾ ... úlohy zabezpečiť rezort v rámci schválených limitov ŠR
index ²⁾ ... prostriedky programované v rámci ŠR pre jednotlivé finančné mechanizmy (ŠF, FM EHP a FM NK)
index ³⁾ ... prostriedky ŠR určené pre fondy (FEE, ŠFRB) na podporu energetickej efektívnosti
index ⁴⁾ ... prostriedky fondov zamerané na energetickú efektívnosť mimo ŠR (FEE, ŠFRB)

3.2. Budovy

Podiel bytového sektora predstavuje cca 26 % z celkovej konečnej energetickej spotreby SR. Podstatná časť spotreby pripadá na vykurovanie, ohrev teplej vody a osvetlenie. Spotreba energie v tomto sektore je okrem klimatických podmienok významne ovplyvnená tepelno-technickými vlastnosťami budov, účinnosťou systémov vykurovania a chladenia, ich pravidelnou kontrolou, údržbou a správaním sa obyvateľov.

Opatrenia na zvyšovanie energetickej efektívnosti v budovách sú orientované najmä na znižovanie spotreby energie na vykurovanie a chladenie pri zabezpečení tepelnej pohody a na znižovanie spotreby energie pri príprave teplej vody.

Cieľ:	znižovanie, resp. minimalizácia spotreby energie na vykurovanie a chladenie pri zabezpečení tepelnej pohody a znižovanie spotreby energie na prípravu teplej vody
Cieľová skupina:	vlastníci a prevádzkovatelia nevýrobných budov (rodinné domy, bytové domy, administratívne budovy, zdravotnícke zariadenia ...)

3.2.1. Existujúce opatrenia pokračujúce v rokoch 2008 - 2010

V sektore budov existujú už viac rokov opatrenia zamerané na energetickú efektívnosť. Sú obsiahnuté vo všeobecných alebo špecifických legislatívnych predpisoch a ich realizácia je záväzná. Financovanie takýchto opatrení musí byť zabezpečené vlastníckmi, resp. prevádzkovateľmi budov. Väčšina predpísaných opatrení patrí k nákladovo nízko alebo stredne náročným a relatívne veľkým podielom prispieva k znižovaniu spotreby energie.

V rámci pravidelnej obnovy bytového fondu a iných nevýrobných budov sa v praxi čoraz častejšie realizujú opatrenia zamerané na znižovanie spotreby energie v budovách realizované z vlastných prostriedkov vlastníkov alebo prevádzkovateľov a veľmi často podporované primeranými štátnymi programami a programami komerčných bánk. Opatrenia zamerané na zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov realizované v rámci obnovy budov sú spravidla nákladovo vysoké.

3.2.1.1. Legislatíva, technické predpisy

- Zákon č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov, MVRR SR
 - povinnosť energetickej certifikácie nevýrobných budov s cieľom zaradenia do energetických tried
- Zákon č. 17/2007 Z. z. o pravidelnej kontrole kotlov, vykurovacích sústav a klimatizačných systémov, MH SR
 - povinnosť pravidelnej kontroly kotlov, vykurovacích sústav a klimatizačných systémov s cieľom optimalizácie uvedených zariadení
- Zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení zákona č. 99/2007 Z. z., MH SR
 - povinnosť hospodárne prevádzkovať tepelno-technické zariadenia za odberným miestom t.j. systémy vykurovania a prípravy teplej vody v budovách

3.2.1.2. Organizačné a technické opatrenia

— aplikácia legislatívnych opatrení

- realizácia nízko nákladových opatrení vyplývajúcich z energetickej certifikácie budov,
- realizácia nízko nákladových opatrení vyplývajúcich z pravidelnej kontroly kotlov, vykurovacích sústav a klimatizačných systémov,
- meranie a vyhodnocovanie spotreby energie na vykurovanie a prípravu teplej vody,
- hydraulické vyregulovanie systémov vykurovania a systémov zásobovania teplou vodou,
- modernizácia systémov výroby a dodávky tepla v budovách.

— zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov

- zateplovanie obvodového plášťa budov,
- zateplovanie striech,
- výmena okien a pod.

3.2.1.3. Financovanie, podporné programy/fondy

Súkromné zdroje financovania:

- vlastné prostriedky vlastníkov a prevádzkovateľov nevýrobných budov,
- programy komerčných bánk zamerané na obnovu budov.

Verejné zdroje financovania:

- **Štátny fond rozvoja bývania, MVRR SR**
 - účelový fond na financovanie štátnej podpory pri rozširovaní a zveľadňovaní bytového fondu vrátane obnovy bytovej budovy (tepelná ochrana bytového alebo rodinného domu s preukázaním úspor min. 20 %),
 - poskytovanie podpory prostredníctvom úveru a nenávratného finančného príspevku (prevažujú úvery)
- **Program podpory rozvoja bývania - dotácie na odstraňovanie systémových porúch bytových domov, MVRR SR**
 - dotácia na odstraňovanie systémových porúch bytových domov (vrátane systémových porúch, ktoré je možné odstrániť pomocou zlepšenia tepelnej ochrany budovy zateplením),
 - nenávratný finančný príspevok (max. 50 %) pre vybrané typy porúch konkrétnych stavebných sústav na základe odborného posudku
- **Štrukturálne fondy 2004-2006, MVRR SR**
 - operačný program Základná infraštruktúra, priorita 3 „Lokálna infraštruktúra“, opatrenie 3.1. „Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry“ so zameraním na zateplovanie budov a modernizáciu existujúcich technológií,
 - nenávratný finančný príspevok

3.2.2. Nové opatrenia

Nové opatrenia v sektore budov sú zamerané na zmeny legislatívnych predpisov súvisiacich a prípravou a realizáciou stavieb, ako aj s prevádzkou budov. Prínosy z aplikácie navrhovaných predpisov sa však prejavia až po roku 2010, t.j. v období druhého akčného plánu.

V technických opatreniach prevažujú aktivity zamerané na zlepšovanie tepelno-technických vlastností verejných budov najmä školských budov a budov, v ktorých je poskytovaná zdravotná starostlivosť. Na financovanie týchto opatrení sa prednostne využijú možnosti, ktoré poskytujú štrukturálne fondy EÚ.

Príspevok na financovanie inštalácie vysoko účinných a vykurovacích a klimatizačných systémov, na podporu dobrovoľnej certifikácie budov, ako aj na výstavbu budov s lepšími tepelno-technickými ukazovateľmi so zameraním na nové systémy výstavby, nízko energetické domy a pasívne domy sa uvažuje z Fondu energetickej efektívnosti.

3.2.2.1. Predpokladaná legislatíva, technické predpisy

— novelizácia stavebných predpisov

- vytvorenie povinného „balíčka dokumentácie budovy“ s cieľom sprehľadniť a zjednodušiť spracovanie energetických auditov a certifikátov budov, MVRR SR (2008),
- sprísnenie požiadaviek na tepelno-technické vlastnosti budov a stavebných konštrukcií pre nové a obnovované budovy, MVRR SR (2010),
- pravidelná aktualizácia stavebných predpisov a postupov pre projektovanie, výstavbu, uvádzanie budov do prevádzky a ďalšie zvýšenie kvality práce stavebných úradov, MVRR SR (2010)

— aktualizácia a doplnenie predpisov o energetickej hospodárnosti budov

- novelizácia zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov v kontexte smernice č. 2006/32/ES o energetickej účinnosti konečného využitia energie a energetických službách, MVRR SR, MH SR (2008),
- metodické usmernenie MVRR SR s úplným výpočtom pre energetickú certifikáciu budov – MVRR SR (2007 – 2008),
- stanovenie postupu posúdenia technickej, environmentálnej a ekonomickej využiteľnosti alternatívnych energetických systémov v mieste výstavby, najmä možnosť využitia výroby elektriny a tepla zo zdroja kombinovanej výroby elektriny a tepla alebo centrálné zásobovanie teplom a chladom, možnosť dodávky energie z lokálnych systémov využívajúcich obnoviteľné zdroje energie, napr. tepelného čerpadla a pod., MVRR SR (2008),
- prehodnotenie existujúcich skúseností s energetickou certifikáciou budov, MVRR SR (2010)

3.2.2.2. Predpokladané organizačné a technické opatrenia

— aplikácia legislatívnych opatrení

- riadenie tvorby povinného „balíčka dokumentácie budovy“ t.j. vytváranie, dopĺňanie a aktualizácia dokumentácie budovy s dôrazom na dokumentovanie opatrení prispievajúcich k úsporám energie,
- pravidelné monitorovanie a hodnotenie spotreby energie v budovách,
- rekonštrukcia systémov vykurovania a zásobovania teplou vodou s cieľom optimalizácie spotreby energie (tepelné izolácie rozvodov v budovách, hydraulické vyregulovanie rozvodov, systémy merania a riadenia, inštalácia energeticky úsporných obehových čerpadiel ...),

— zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov využívaných zariadeniami občianskej infraštruktúry (sociálna a školská infraštruktúra),

— zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov, v ktorých je poskytovaná zdravotná starostlivosť,

— zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov v rámci budovania infraštruktúry vysokých škôl,

— zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov v rámci regenerácie sídiel Bratislavského kraja,

— inštalácia tepelných čerpadiel a vysoko účinných klimatizačných systémov v nevýrobných budovách,

— opatrenia na podporu dobrovoľných energetických certifikátov/auditov nevýrobných budov,

— výstavba budov s lepšími tepelno-technickými ukazovateľmi (nové systémy výstavby, nízko energetické domy, pasívne domy

3.2.2.3. Predpokladané financovanie, podporné programy/fondy

Súkromné zdroje financovania:

- vlastné prostriedky vlastníkov a prevádzkovateľov nevýrobných budov,
- nové programy komerčných bánk zamerané na energetickú efektívnosť budov,

Verejné zdroje financovania:

▪ **Štrukturálne fondy (2007 - 2013)**

- Regionálny operačný program, MVRR SR (2007 – 2013)
 - intervencie do stavebných objektov využívaných zariadeniami občianskej infraštruktúry (sociálna a školská infraštruktúra),
- operačný program Zdravotníctvo, MZ SR (2007 – 2013)
 - výstavba, rekonštrukcia a modernizácia zdravotníckej infraštruktúry nemocníc a polikliník,

- operačný program Výskum a vývoj, MŠ SR (2007 – 2013)
 - budovanie infraštruktúry vysokých škôl,
- operačný program Bratislavský kraj, MVRR SR (2007 – 2013)
 - obnova a rozvoj školskej infraštruktúry – zníženie energetickej náročnosti školských budov

▪ **Fond energetickej efektívnosti**

- **Program na podporu využívania tepelných čerpadiel**, MH SR (2009)
 - krátkodobý program na rozbeh aktivít,
 - dĺžka trvania programu 3 roky,
 - nenávratný finančný príspevok na úhradu časti nákladov súvisiacich s inštaláciou tepelných čerpadiel v rodinných domoch s výkonom do 15 kW,
- **Program na podporu dobrovoľných energetických certifikátov/auditov nevýrobných budov**, MH SR, MVRR SR (2009)
 - nenávratný finančný príspevok na úhradu časti nákladov súvisiacich so zabezpečením dobrovoľného energetického certifikátu/auditú nevýrobnej budovy,
- **Program na podporu nízkoenergetických a pasívnych domov**, MVRR SR (2009)
 - krátkodobý program na rozbeh aktivít,
 - dĺžka trvania programu 3 roky,
 - nenávratný finančný príspevok na úhradu časti nákladov súvisiacich so zvýšením energetickej efektívnosti budov (výstavba nízkoenergetických a pasívnych domov, komplexná obnova budov na nízkoenergetické štandardy ...),

3.2.3. Prehľad vybraných ekonomických a technických ukazovateľov

Existujúce a nové opatrenia v sektore budov sa budú podieľať na celkových úsporách energie, navrhovaných v 1. akčnom pláne energetickej efektívnosti podielom cca **11 %**.

Súhrn jednotlivých opatrení je uvedený v nasledujúcich tabuľkách. Pre financovanie opatrení zo štrukturálnych fondov sú uvedené indikatívne sumy finančných prostriedkov.

Súčasný monitorovanie jednotlivých opatrení je nedostatočné a tento stav je potrebné riešiť v rámci horizontálnych opatrení energetickej efektívnosti (Monitorovací systém energetickej efektívnosti).

Tabuľka 3.2.3-1: Prehľad opatrení energetickej efektívnosti – budovy

Opis opatrenia		Stav opatrenia	Začiatok realizácie opatrenia	Dĺžka trvania opatrenia	Príspevok k naplneniu celkového cieľa AP	Nároky na financovanie	Monitorovanie opatrenia
Aplikácia legislatívnych opatrení	Zákon č. 657/2004 Z. z – hydraulické vyregulovanie rozvodov vykurovania a teplej vody	E	2005	neobmedzené	3	1	nie
	Zákon č. 555/2005 Z. z. č. 17/2007 Z. z. – energetická certifikácia budov, pravidelná kontrola kotlov, vykurovacích sústav a klimatizačných systémov	E	2008	neobmedzené	2	1	nie
Zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov	Štátny fond rozvoja bývania – zateplňovanie domov	E	2003	neobmedzené	1	3	čiastočne
	Program podpory rozvoja bývania, dotácie na odstraňovanie systémových porúch bytových domov, MVRR SR	E	2000	neobmedzené	1	3	čiastočne
	Štrukturálne fondy 2004-2006, OP ZI, opatrenie 3.1. „Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry“ so zameraním na zateplňovanie budov a modernizáciu existujúcich technológií, MVRR SR	E	2004	2008	1	3	čiastočne
	Obnova bytových domov – komerčné banky vrátane stavebných sporiteľní	E	/	neobmedzené	1	3	čiastočne
	Obnova bytových a rodinných domov (zateplňovanie, výmena okien) – vlastné prostriedky	E	/	neobmedzené	1	3	nie
Návrh legislatívnych opatrení	Novelizácia stavebných predpisov	N	2008	neobmedzené	2	1	áno
	Aktualizácia a doplnenie predpisov o energetickej hospodárnosti budov	N	2008	neobmedzené	2	1	áno

Opis opatrenia	Stav opatrenia	Začiatok realizácie opatrenia	Dĺžka trvania opatrenia	Príspevok k naplneniu celkového cieľa AP	Nároky na financovanie	Monitorovanie opatrenia
Zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov využívaných zariadeniami občianskej infraštruktúry (sociálna a školská infraštruktúra)	N	2008	2013	1	3	čiastočne
Zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov, v ktorých je poskytovaná zdravotná starostlivosť	N	2008	2013	1	3	čiastočne
Zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov v rámci budovania infraštruktúry vysokých škôl	N	2008	2013	1	3	čiastočne
Zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov v rámci regenerácie sídiel Bratislavského kraja	N	2008	2013	1	3	čiastočne
Inštalácia tepelných čerpadiel a vysoko účinných klimatizačných systémov v nevýrobných budovách	N	2009	2011	2	2	nie
Opatrenia na podporu dobrovoľných certifikátov a auditov	N	2009	2011	2	1	nie
Výstavba budov s lepšími tepelno-technickými ukazovateľmi (nové systémy výstavby, nízko energetické domy, pasívne domy ...)	N	2009	2011	2	3	nie

Vysvetlivky:

- E ... existujúce opatrenie
N ... nové opatrenie
1 ... nízky príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / nízke nároky na financovanie
2 ... priemerný príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / stredné nároky na financovanie
3 ... vysoký príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / vysoké nároky na financovanie

Tabuľka 3.2.3-2: Financovanie opatrení energetickej efektívnosti – budovy

Opis opatrenia, zdroj financovania, zodpovedný rezort			Rok, obdobie	Verejné zdroje				Súkromné zdroje	Spolu	Úspora energie
				EÚ	ŠR	Fondy mimo ŠR	Rozpočet VÚC, obcí, miest			
				[mil. Sk]						
Aplikácia legislatívnych opatrení	Zákon č. 657/2004 Z.z. - hydraulické vyregulovanie rozvodov vykurovania teplej úžitkovej vody	MH SR	2008					330,00	330,00	213,73
			2009					330,00	330,00	213,73
			2010					330,00	330,00	213,73
			2008 -2010					990,00	990,00	641,19
	Zákon č. 555/2005 Z.z. č. 17/2007 Z.z. - energetická certifikácia budov, pravidelná kontrola kotlov, vykurovacích sústav a klimatizačných systémov	MH SR ¹ , MVRR SR ¹	2008		4,00		5,00	10,00	19,00	6,33
			2009		4,00		5,00	10,00	19,00	6,33
			2010		4,00		5,00	10,00	19,00	6,33
			2008 -2010		12,00		15,00	30,00	57,00	18,99
Zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov	Štátny fond rozvoja bývania - zatepľovanie domov	MVRR SR ^{3,4}	2008		300,00	450,00		187,50	750,00	48,75
			2009		300,00	450,00		175,00	750,00	48,75
			2010		300,00	450,00		187,50	750,00	48,75
			2008 -2010		900,00	1350,00		550,00	2250,00	146,25
	Program podpory rozvoja bývania, dotácie na odstraňovanie systémových porúch bytových domov	MVRR SR ¹	2008		30,00			30,00	60,0	3,90
			2009		48,00			48,00	96,0	6,24
			2010		50,00			50,00	100,0	6,50
			2008 -2010		128,00			128,00	256,00	16,64
	Štrukturálne fondy 2004-2006, OP ZI, opatrenie 3.1. „Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry“ so zameraním na zatepľovanie budov a modernizáciu existujúcich technológií,	MVRR SR ²	2008	150,00	50,00		10,50		210,50	13,68
			2009							
			2010							
			2008 -2010	150,00	50,00		10,50		210,50	13,68

Opis opatrenia, zdroj financovania, zodpovedný rezort			Rok, obdobie	Verejné zdroje				Súkromné zdroje	Spolu	Úspora energie
				EÚ	ŠR	Fondy mimo ŠR	Rozpočet VÚC, obcí, miest			
				[mil. Sk]						
Zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov	Obnova bytových domov - komerčné banky vrátane stavebných sporiteľní	MF SR	2008					750,00	760,00	49,40
			2009					750,00	760,00	49,40
			2010					750,00	760,00	49,40
			2008 -2010					2 250,00	2 280,00	148,20
	Obnova bytových a rodinných domov (zatepľovanie, výmena okien) - vlastné prostriedky		2008					200,00	200,00	13,00
			2009					200,00	200,00	13,00
			2010					200,00	200,00	13,00
			2008 -2010					600,00	600,00	39,00
Návrh legislatívnych opatrení	Novelizácia stavebných predpisov	MVRR SR ¹	2008		2,00				2,00	
			2009		2,00				2,00	
			2010		2,00				2,00	
			2008 -2010		6,00				6,00	
	Aktualizácia a doplnenie predpisov o energetickej hospodárnosti budov	MVRR SR ¹	2008		2,00				2,00	
			2009		2,00				2,00	
			2010		2,00				2,00	
			2008 -2010		6,00				6,00	
Zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov využívaných zariadeniami občianskej infraštruktúry	Štrukturálne fondy (2007 - 2013), Regionálny operačný program, MVRR SR	MVRR SR ²	2008	150,00	26,47		9,29		185,80	12,08
			2009	150,00	26,47		9,29		185,80	12,08
			2010	150,00	26,47		9,29		185,80	12,08
			2008 -2010	450,00	79,41		27,86		557,40	36,24
Zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov, v ktorých je poskytovaná zdravotná starostlivosť	Štrukturálne fondy (2007 - 2013), Operačný program Zdravotníctvo, MZ SR	MZ SR ²	2008	28,05	4,95		1,74		34,70	3,40
			2009	28,05	4,95		1,74		34,70	3,40
			2010	28,05	4,95		1,74		34,70	3,40
			2008 -2010	84,15	14,85		5,21		104,10	10,20

Opis opatrenia, zdroj financovania, zodpovedný rezort			Rok, obdobie	Verejné zdroje				Súkromné zdroje	Spolu	Úspora energie
				EÚ	ŠR	Fondy mimo ŠR	Rozpočet VÚC, obcí, miest			
				[mil. Sk]						
Zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov určených na vzdelávanie	Štrukturálne fondy (2007-2013), Operačný program Výskum a vývoj, MŠ SR	MŠ SR ²	2008	200,00	35,29				235,30	15,29
			2009	200,00	35,29				235,30	15,29
			2010	200,00	35,29				235,30	15,29
			2008 -2010	600,00	105,88				705,90	45,87
Zlepšovanie tepelno-technických vlastností budov v rámci regenerácie sídiel bratislavského kraja	Štrukturálne fondy (2007-2013), Operačný program Bratislavský kraj, MVRR SR	MVRR SR ²	2008	100,00	17,65		6,19		123,80	8,05
			2009	100,00	17,65		6,19		123,80	8,05
			2010	100,00	17,65		6,19		123,80	8,05
			2008 -2010	300,00	52,94		18,58		371,40	24,15
Inštalácia tepelných čerpadiel a vysoko účinných klimatizačných systémov v nevýrobných budovách	Program na podporu TČ z FEE	MH SR ³	2008		10,00			101,25	111,30	12,51
			2009		20,00			243,00	263,00	30,00
			2010		25,00			364,50	389,50	40,82
			2008 -2010		55,00			708,75	763,80	83,33
Opatrenia na podporu dobrovoľných certifikátov a auditov	Opatrenia na podporu dobrovoľných certifikátov a auditov z FEE	MH SR ³	2008							
			2009		23,00			69,00	92,00	10,00
			2010		15,00			45,00	60,00	7,50
			2008 -2010		38,00			114,00	152,00	17,50
Výstavba budov s lepšími tepelno-technickými ukazovateľmi (nové systémy výstavby, nízko energetické domy, pasívne domy ...)	Program na podporu nízko energetických a pasívnych domov z FEE	MH SR ³	2008		5,00			0,00	5,00	0,23
			2009		30,00			120,00	150,00	6,50
			2010		33,00			132,00	165,00	10,00
			2008 -2010		68,00			252,00	320,00	16,73
Celkový súčet			2008 -2010	1 584,15	15 46,08	1 350,00	77,15	5 622,75	9 630,10	1 257,97

Vysvetlivky:

- bez indexu ... zodpovednosť bez nárokov na prostriedky ŠR
index ¹⁾ ... úlohy zabezpečí rezort v rámci schválených limitov ŠR
index ²⁾ ... prostriedky programované v rámci ŠR pre jednotlivé finančné mechanizmy (ŠF, FM EHP a FM NK)
index ³⁾ ... prostriedky ŠR určené pre fondy (FEE, ŠFRB) na podporu energetickej efektívnosti
index ⁴⁾ ... prostriedky fondov zamerané na energetickú efektívnosť mimo ŠR (FEE, ŠFRB)

3.3 Spotrebiče

Spotreba elektrickej energie v domácnostiach je nižšia, ako je európsky priemer. Je to spôsobené najmä skutočnosťou, že príprava teplej vody je v SR zabezpečovaná prevažne iným spôsobom ako ohrevom v elektrických ohrievačoch vody. K spotrebe elektrickej energie v domácnostiach prispieva najmä osvetlenie a využívanie elektrických spotrebičov. Spotrebiče však predstavujú dynamicky sa rozvíjajúci sektor z hľadiska kvantitatívneho nárastu. Rozhodujúca časť spotrebičov je používaná v domácnostiach, nezanedbateľná časť sa však používa pri poskytovaní služieb a v administratíve. Okrem tzv. domácich spotrebičov (chladničky, práčky, ...) značnú časť spotrebičov tvoria kancelárske stroje a prístroje.

Opatrenia na zvyšovanie energetickej efektívnosti pri využívaní spotrebičov sú čiastočne stanovené v legislatívnych predpisoch najmä o energetickom štitkovaní spotrebičov.

Z dôvodu nenasýtenosti trhu v sektore domácností bol zaznamenaný podstatný nárast nákupu spotrebičov hlavne v 90. rokoch minulého storočia. V posledných rokoch sa však už pozitívne prejavuje aj u nás zavedený systém energetického štitkovania a označovania environmentálnymi značkami. Spotrebiteľia sa viac orientujú na nákup úsporných spotrebičov. Čiastočne k tomu prispievajú aj dobrovoľné informačné kampane najmä výrobcov a dovozcov spotrebičov.

Trend orientácie na úsporné spotrebiče je potrebné udržať a najmä podporiť ho, aby bol nárast spotreby energie z dôvodu zvyšujúcej sa vybavenosti spotrebičmi minimalizovaný. Na podporu vyššieho uplatnenia sa energeticky úsporných spotrebičov napr. bielej techniky v domácnostiach je vhodné uplatniť časovo obmedzený podporný program.

Cieľ:	znižovanie, resp. minimalizácia spotreby energie na prevádzku elektrických spotrebičov
Cieľová skupina:	domácnosti, poskytovatelia služieb, verejný sektor, výrobcovia, dovozcovia a predajcovia spotrebičov

3.3.1. Existujúce opatrenia pokračujúce v rokoch 2008 - 2010

Existujúce opatrenia zamerané na energetickú efektívnosť sú obsiahnuté najmä v špecifických legislatívnych predpisoch a ich realizácia je záväzná. Financovanie takýchto opatrení musí byť zabezpečené najmä výrobcami, dovozcami a predajcami spotrebičov.

3.3.1.1. Legislatíva, technické predpisy

— legislatívne predpisy upravujúce energetické štitkovanie spotrebičov (MH SR)

- povinnosť výrobcov, dovozcov a predajcov informovať spotrebiteľa o základných energetických parametroch vybraných spotrebičov energie pre domácnosť prostredníctvom energetických štitkov na spotrebičoch,
 - Nariadenie vlády č. 178/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti označovania práčok pre domácnosť energetickým štitkom,
 - Nariadenie vlády č. 188/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti označovania svietidiel pre domácnosť energetickým štitkom,
 - Nariadenie vlády č. 193/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti označovania

- elektrických bubnových sušičiek pre domácnosť energetickým štítkom,
- Nariadenie vlády č. 199/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti označovania elektrických chladničiek a elektrických mrazničiek a ich kombinácií pre domácnosť energetickým štítkom v znení nariadenia vlády č. 379/2004 Z. z.,
- Nariadenie vlády č. 210/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti označovania kombinovaných práčok so sušičkou pre domácnosť energetickým štítkom,
- Nariadenie vlády č. 211/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti označovania umývačiek riadu pre domácnosť energetickým štítkom,
- Nariadenie vlády č. 229/2003 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti označovania elektrických rúr na pečenie pre domácnosť energetickým štítkom,
- Nariadenie vlády č. 231/2003 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti označovania klimatizačných jednotiek pre domácnosť energetickým štítkom,

— **legislatívne upravujúce minimálne technické účinnosti spotrebičov (MH SR)**

- povinnosť pre výrobcov vybraných spotrebičov energie, ktorí môžu vyrábať výrobky spĺňajúce požiadavky na minimálnu technickú účinnosť spotrebiča.
 - Nariadenie vlády č. 425/2000 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na energetickú účinnosť a postupoch posudzovania zhody na elektrické chladničky a mrazničky pre domácnosť a ich kombinácie v znení nariadenia vlády č. 253/2003 Z. z.,
 - Nariadenie vlády č. 295/2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 425/2000 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na energetickú účinnosť a postupoch posudzovania zhody na elektrické chladničky a mrazničky pre domácnosť a ich kombinácie,
 - Nariadenie vlády č. 433/2000 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na účinnosť a postupoch posudzovania zhody teplovodných kotlov spaľujúcich kvapalnú palivú alebo plynnú palivú v znení nariadenia vlády č. 293/2002 Z. z.,
 - Nariadenie vlády č. 594/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na energetickú účinnosť a postupoch posudzovania zhody na elektrické predradníky žiarivkových zdrojov svetla

— **návrh zákona o environmentálnom navrhovaní a používaní výrobkov využívajúcich energiu tzv. zákon o ekodizajne, MH SR (2007)**

- rámec na stanovenie požiadaviek na environmentálne navrhovanie výrobkov využívajúcich energiu s cieľom zabezpečiť voľný pohyb týchto výrobkov v rámci vnútorného trhu,
- povinnosti výrobcu, jeho splnomocnenca a dovozcu pred uvedením výrobku na trh alebo pred uvedením výrobku do prevádzky v súvislosti s posudzovaním zhody a požiadavkami na informácie o výrobkoch.

3.3.1.2. Organizačné a technické opatrenia

— **aplikácia legislatívnych opatrení**

- označovanie výrobkov energetickými štítkami (napr. práčky, chladničky, mrazničky, zdroje svetla a pod.)
- kontrola dodržiavania povinnosti označovania výrobkov energetickými štítkami,

- **dobrovoľné informačné kampane o energetickom štitkovaní spotrebičov**
 - informačné aktivity Združenia európskych výrobcov domácich spotrebičov (CECED Slovakia),
 - aktivity združení spotrebiteľov v súvislosti s porovnávaním energetickej efektívnosti spotrebičov

3.3.1.3. Financovanie, podporné programy/fondy

Súkromné zdroje financovania:

- vlastné prostriedky výrobcov domácich spotrebičov

Verejné zdroje financovania:

Financovanie energetickej efektívnosti spotrebičov nie je v súčasnosti cielene podporované prostredníctvom programov a fondov. Na dobrovoľné informačné kampane o energetickom štitkovaní spotrebičov sa čiastočne využívajú aj účelovo poskytované prostriedky EÚ napr. z programu Inteligentná energia – Európa.

3.3.2. Nové opatrenia

Nové opatrenia v sektore spotrebičov sú zamerané na zmeny legislatívnych predpisov, ktoré vyplývajú z návrhu zákona o ekodizajne avšak ich prínos k úsporám energie sa výraznejšie prejaví až po roku 2010.

S cieľom orientovať spotrebiteľov na nákup úsporných spotrebičov sa navrhujú ciele informácie kampane v tejto oblasti a vzdelávanie dovozcov a predajcov spotrebičov.

3.3.2.1. Predpokladaná legislatíva, technické predpisy

- **stanovenie technických požiadaviek na výrobky, MH SR (2008 - 2010)**
 - implementácia vykonávacích opatrení v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2005/32/ES pre 19 rozličných skupín výrobkov spotrebúvajúcich energiu

3.3.2.2. Predpokladané organizačné a technické opatrenia

- **informačné kampane pre spotrebiteľov o energetickej efektívnosti spotrebičov,**
- **zvyšovanie úrovne poradenstva pre spotrebiteľov vzdelávaním dovozcov a predajcov spotrebičov,**
- **obmena bielej techniky.**

3.3.2.3. Predpokladané financovanie, podporné programy/fondy

Súkromné zdroje financovania:

- vlastné prostriedky domácností, poskytovateľov služieb, výrobcov, dovozcov a predajcov spotrebičov

Verejné zdroje financovania:

- **Štrukturálne fondy (2007 - 2013)**
 - operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, MH SR
 - energetické poradenstvo,
 - operačný program Vzdelávanie, MŠ SR
 - vytvorenie a rozvoj systému celoživotného vzdelávania

- **Fond energetickej efektívnosti**
 - **Program na podporu obmeny bielej techniky**, MH SR (2008)
 - krátkodobý program na rozbeh aktivít,
 - dĺžka trvania programu 3 roky,
 - nenávratný finančný príspevok na úhradu časti nákladov súvisiacich s nákupom vybranej bielej techniky (chladničky, mrazničky) s nižšou spotrebou energie ako je aktuálna najpredávanejšia trieda A, t.j. podpora spotrebičov energetickej triedy A+ a A++.

3.3.3. Prehľad vybraných ekonomických a technických ukazovateľov

Existujúce a nové opatrenia v sektore spotrebičov budov sa budú podieľať na celkových úsporách energie, navrhovaných v 1. akčnom pláne energetickej efektívnosti podielom približne **3 %**.

Súhrn jednotlivých opatrení je uvedený v nasledujúcich tabuľkách. Pre financovanie opatrení zo štrukturálnych fondov sú uvedené indikatívne sumy finančných prostriedkov.

Tabuľka 3.3.3-1: Prehľad opatrení energetickej efektívnosti – spotrebiče

Opis opatrenia		Stav opatrenia	Začiatok realizácie opatrenia	Dĺžka trvania opatrenia	Príspevok k naplneniu celkového cieľa AP	Nároky na financovanie	Monitorovanie opatrenia
Aplikácia legislatívnych opatrení	energetické štítkovanie spotrebičov	E	2002	neobmedzené	3	1	čiastočne
Dobrovoľné informačné kampane o energetickom štítkovaní spotrebičov	informačné aktivity Združenia európskych výrobcov domácich spotrebičov (CECED Slovakia)	E	1997	neobmedzené	2	1	čiastočne
	aktivity združení spotrebiteľov v súvislosti s porovnávaním energetickej efektívnosti spotrebičov	E	2005	neobmedzené	2	1	čiastočne
Návrh legislatívnych opatrení	Stanovenie technických požiadaviek na výroby	N	2008	neobmedzené	2	1	áno
Informačné kampane pre spotrebiteľov o energetickej efektívnosti spotrebičov	Štrukturálne fondy (2007 - 2013), OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, MH SR	N	2008	2013	2	2	čiastočne
Zvyšovanie úrovne poradenstva pre spotrebiteľov vzdelávaním dovozcov a predajcov spotrebičov	Štrukturálne fondy (2007 - 2013), operačný program Vzdelávanie, MŠ SR	N	2008	2013	1	3	čiastočne
Obmena bielej techniky	Fond energetickej efektívnosti - Program na podporu obmeny bielej techniky,	N	2008	2010	2	2	áno

Vysvetlivky:

- E ... existujúce opatrenie
 N ... nové opatrenie
 1 ... nízky príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / nízke nároky na financovanie
 2 ... priemerný príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / stredné nároky na financovanie
 3 ... vysoký príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / vysoké nároky na financovanie

Tabuľka 3.3.3-2: Financovanie opatrení energetickej efektívnosti – spotrebiče

Opis opatrenia, zdroj financovania, zodpovedný rezort			Rok, obdobie	Verejné zdroje				Súkromné zdroje	Spolu	Úspora energie
				EÚ	ŠR	Fondy mimo ŠR	Rozpočet VUC, obcí, miest			
				[mil. Sk]						
Aplikácia legislatívnych opatrení	Energetické štítkovanie	MH SR	2008						80,00	
			2009						80,00	
			2010						80,00	
			2008 -2010						240,00	
Dobrovoľné informačné kampane so zameraním na úsporné spotrebiče	informačné aktivity Združenie európskych výrobcov domácich spotrebičov (CECED Slovakia)		2008				1,00	1,00	5,00	
			2009				1,00	1,00	5,00	
			2010				1,00	1,00	5,00	
			2008 -2010				3,00	3,00	15,00	
	aktivity združení spotrebiteľov v súvislosti s porovnávaním energetickej efektívnosti spotrebičov			2008				0,50	0,50	2,50
				2009				0,50	0,50	2,50
				2010				0,50	0,50	2,50
				2008 -2010				1,50	1,50	7,50
Návrh legislatívnych opatrení	Stanovenie technických požiadaviek na výrobky	MH SR ¹	2008		2,50			2,50		
			2009		2,50			2,50		
			2010		2,50			2,50		
			2008 -2010		7,50			7,50		
Informačné kampane pre spotrebiteľov o energetickej efektívnosti spotrebičov	Štrukturálne fondy (2007-2013), Operačný program KaHRA, MH SR	MH SR ²	2008	0,85	0,15			1,00	9,50	
			2009	0,85	0,15			1,00	9,50	
			2010	0,85	0,15			1,00	9,50	
			2008 -2010	2,55	0,45			3,00	28,50	
Zvyšovanie úrovne poradenstva pre spotrebiteľov vzdelávaním dovozcov a predajcov spotrebičov	Štrukturálne fondy (2007-2013), Operačný program vzdelávanie, MŠ SR	MŠ SR ²	2008	0,85	0,15			1,00	7,50	
			2009	0,85	0,15			1,00	7,50	
			2010	0,85	0,15			1,00	7,50	
			2008 -2010	2,55	0,45			3,00	22,50	

Opis opatrenia, zdroj financovania, zodpovedný rezort			Rok, obdobie	Verejné zdroje				Súkromné zdroje	Spolu	Úspora energie
				EÚ	ŠR	Fondy mimo ŠR	Rozpočet VÚC, obci, miest			
			[mil. Sk]						[TJ/rok]	
Obmena bielej techniky	Fond energetickej efektívnosti	MH SR ³	2008		27,00			447,50	474,50	20,20
			2009		27,00			447,50	474,50	20,20
			2010		27,00			447,50	474,50	20,20
			2008 -2010		81,00			1 342,50	1 423,50	60,60
Celkový súčet			2008 -2010	5,20	89,50			1 347,00	1 441,50	374,10

Vysvetlivky:

bez indexu	...	zodpovednosť bez nárokov na prostriedky ŠR
index ¹⁾	...	úlohy zabezpečí rezort v rámci schválených limitov ŠR
index ²⁾	...	prostriedky programované v rámci ŠR pre jednotlivé finančné mechanizmy (ŠF, FM EHP a FM NK)
index ³⁾	...	prostriedky ŠR určené pre fondy (FEE, ŠFRB) na podporu energetickej efektívnosti
index ⁴⁾	...	prostriedky fondov zamerané energetickej efektívnosti mimo ŠR (FEE, ŠFRB)

3.4 Verejný sektor – štátna správa, miestna samospráva

Najvyšší podiel spotreby energie vo verejnom sektore predstavuje prevádzka budov. Opatrenia energetickej efektívnosti zamerané na budovy vo vlastníctve a správe verejného sektora sú obsiahnuté v časti 3.1 – Budovy.

Okrem spotreby energie v budovách ku konečnej energetickej spotrebe vo verejnom sektore významne prispieva prevádzka verejného osvetlenia v obciach a mestách. Celková ročná spotreba elektrickej energie na prevádzku verejného osvetlenia sa pohybuje na úrovni cca 250 GWh. Táto je spotrebovávaná v značnej miere neefektívne. Neefektívnosť spotreby spočíva v hlavne v používaní zastaralých zdrojov svetla, nespoľahlivej regulácii (spínanie, znižovanie napájacieho napätia) a zlá lokalizácia a umiestnenie svetelných zdrojov.

Podpora modernizácie verejného osvetlenia bude cielená do oblasti inštalácie moderných vysoko efektívnych zdrojov svetla pre verejné osvetlenie, ako aj spoľahlivej a účinnej regulácie a riadenia prevádzky.

Cieľ:	znižovanie, resp. minimalizácia spotreby energie na prevádzku verejného osvetlenia
Cieľová skupina:	obce, mestá, prevádzkovatelia verejného osvetlenia

3.4.1. Existujúce opatrenia pokračujúce v rokoch 2008 - 2010

V súčasnosti nie sú špecifické opatrenia zamerané na energetickú efektívnosť verejného osvetlenia. Znižovanie spotreby energie na prevádzku verejného osvetlenia prebieha postupne v rámci pravidelnej údržby, pričom sa nevhodne kombinujú rôzne typy svietidiel.

S cieľom poradenstva v oblasti prevádzkovania a modernizácie systémov verejného osvetlenia bolo pod záštitou MH SR a MŽP SR zriadené Centrum pre verejné osvetlenie (CEVO) z prostriedkov GEF/UNDP (Global Environment Facility/United Nations Development Programme) a občianskeho združenia Energetické centrum Bratislava.

3.4.1.1. Legislatíva, technické predpisy

V súčasnosti nie sú účinné špecifické legislatívne predpisy so zameraním na energetickú efektívnosť systémov verejného osvetlenia.

3.4.1.2. Organizačné a technické opatrenia

— **Centrum pre verejné osvetlenie** (CEVO – Energetické centrum Bratislava)

- poradenstvo v oblasti prevádzkovania a modernizácie systémov verejného osvetlenia,
- energetické audity verejného osvetlenia.

— **Poskytovanie energetických služieb v oblasti verejného osvetlenia**

- financovanie projektov zameraných na úspory energie vo verejnom osvetlení,
- splácanie z nákladov za úsporu energie.

3.4.1.3. Financovanie, podporné programy/fondy

Súkromné zdroje financovania:

- vlastné prostriedky občianskeho združenia Energetické centrum Bratislava,
- prostriedky súkromných spoločností poskytujúcich energetické služby v oblasti verejného osvetlenia.

Verejné zdroje financovania:

- finančné prostriedky GEF/UNDP

3.4.2. Nové opatrenia

Nové opatrenia vo verejnom sektore sú zamerané na návrh legislatívnych predpisov v súvislosti s prevádzkou systémov verejného osvetlenia. Prínos k úsporám energie z aplikácie nových legislatívnych predpisov sa však prejaví až po roku 2010.

S cieľom využiť disponibilné finančné prostriedky z dostupných mechanizmov bude podporovaná modernizácia verejného osvetlenia so zameraním na znižovanie potreby energie pri prevádzke verejného osvetlenia.

3.4.2.1. Predpokladaná legislatíva, technické predpisy

- **stanovenie minimálnych požiadaviek na energetickú efektívnosť verejného osvetlenia, MH SR (2010)**

3.4.2.2 Predpokladané organizačné a technické opatrenia

- **modernizácia verejného osvetlenia**

3.4.2.3. Predpokladané financovanie, podporné programy/fondy

Verejné zdroje financovania:

- **rozpočet obcí a miest**

- **Štrukturálne fondy (2007 - 2013)**

- operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, MH SR
 - podpora verejného osvetlenia,
 - nenávratný finančný príspevok pre verejný sektor vo výške 85 % oprávnených nákladov.

- **Finančný mechanizmus Európskeho hospodárskeho priestoru a Nórsky finančný mechanizmus, Úrad vlády SR**

- **Grantová schéma „Modernizácia verejného osvetlenia“, MH SR, SIEA (2008 - 2011)**
 - modernizácia verejného osvetlenia,
 - nenávratný finančný príspevok pre verejný sektor vo výške 85 % oprávnených nákladov.

3.4.3. Prehľad vybraných ekonomických a technických ukazovateľov

Existujúce a nové opatrenia vo verejnom sektore zamerané na systémy verejného osvetlenia sa budú podieľať na celkových úsporách energie, navrhovaných v akčnom pláne energetickej efektívnosti na roky 2008 – 2010 podielom asi **3 %**.

Súhrn jednotlivých opatrení je uvedený v nasledujúcich tabuľkách. Pre financovanie opatrení zo štrukturálnych fondov a Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu sú uvedené indikatívne sumy finančných prostriedkov.

Tabuľka 3.4.3-1: Prehľad opatrení energetickej efektívnosti – verejný sektor

Opis opatrenia		Stav opatrenia	Začiatok realizácie opatrenia	Dĺžka trvania opatrenia	Príspevok k naplneniu celkového cieľa AP	Nároky na financovanie	Monitorovanie opatrenia
Centrum pre verejné osvetlenie	Poradenstvo v oblasti prevádzkovania a modernizácie systémov verejného osvetlenia,	E	2005	neobmedzené	2	1	áno
Poskytovanie energetických služieb v oblasti verejného osvetlenia	Financovanie projektov zameraných na úspory energie vo verejnom osvetlení,	E	2005	neobmedzené	2	3	čiastočne
Návrh legislatívnych opatrení	Stanovenie minimálnych požiadaviek na energetickú efektívnosť verejného osvetlenia	N	2010	neobmedzené	2	1	áno
Modernizácia verejného osvetlenia	Štrukturálne fondy (2007 - 2013), OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, MH SR	N	2008	2013	2	2	čiastočne
	Finančný mechanizmus Európskeho hospodárskeho priestoru a Nórsky finančný mechanizmus, Úrad vlády SR, MH SR	N	2008	2011	2	3	áno

Vysvetlivky:

- E ... existujúce opatrenie
 N ... nové opatrenie
 1 ... nízky príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / nízke nároky na financovanie
 2 ... priemerný príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / stredné nároky na financovanie
 3 ... vysoký príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / vysoké nároky na financovanie

Tabuľka 3.4.3-2: Financovanie opatrení energetickej efektívnosti – verejný sektor

Opis opatrenia, zdroj financovania, zodpovedný rezort			Rok, obdobie	Verejné zdroje				Súkromné zdroje	Spolu	Úspora energie
				EÚ/iné	ŠR	Fondy mimo ŠR	Rozpočet VÚC, obcí, miest			
			[mil. Sk]						[TJ]	
Centrum pre Verejné Osvetlenie	Poradenstvo v oblasti prevádzkovania a modernizácie systémov VO	MŽP SR, MH SR	2008	4,30						1,00
			2009					3,50		1,00
			2010					3,50		1,00
			2008 -2010	4,30				7,00		3,00
Poskytovanie energetických služieb v oblasti VO Návrh legislatívnych opatrení	Financovanie projektov zameraných na úspory vo VO		2008					350,00	350,00	61,60
			2009				35,00	400,00	435,00	80,00
			2010				70,00	500,00	570,00	100,00
			2008 -2010				105,00	1 250,00	1355,00	241,60
	Stanovenie minimálnych požiadaviek na energetickú efektívnosť verejného osvetlenia	MH SR ¹	2008							
			2009		0,50				0,50	
			2010		1,00				1,00	
			2008 -2010		1,50				1,50	
Modernizácie verejného osvetlenia	Štrukturálne fondy (2007-2013), Operačný program KaHR	MH SR ²	2008	243,56	42,98		56,60		337,14	51,91
			2009	243,56	42,98		56,60		337,14	51,91
			2010	243,56	42,98		56,60		337,14	51,91
			2008 -2010	730,68	128,94		169,80		1 011,42	155,73
	Finančný mechanizmus EHP a Nórsky finančný mechanizmus	Úrad vlády ²	2008	22,10			5,20		27,30	1,95
			2009	22,10			5,20		27,30	1,95
			2010	22,10			5,20		27,30	1,95
			2008 -2010	66,30			15,60		81,90	5,85
Celkový súčet			2008 -2010	801,28	130,44		272,40	1 257,00	2 449,82	403,06

Vysvetlivky:

- bez indexu ... zodpovednosť bez nárokov na prostriedky ŠR
- index ¹⁾ ... úlohy zabezpečí rezort v rámci schválených limitov ŠR
- index ²⁾ ... prostriedky programované v rámci ŠR pre jednotlivé finančné mechanizmy (ŠF, FM EHP a FM NK)
- index ³⁾ ... prostriedky ŠR určené pre fondy (FEE, ŠFRB) na podporu energetickej efektívnosti
- index ⁴⁾ ... prostriedky fondov zamerané na energetickú efektívnosť mimo ŠR (FEE, ŠFRB)

3.5. Priemysel a poľnohospodárstvo

Poľnohospodárstvo sa na konečnej energetickej spotrebe podieľa cca 3 % a opatrenia energetickej efektívnosti v tejto oblasti budú navrhované až v nasledujúcich akčných plánoch.

Sektor priemyslu je najväčším spotrebiteľom energie. Konečná energetická spotreba v priemysle predstavuje asi 34 %.

Vzhľadom na významné priemyselné investície hlavne do automobilového a do elektrotechnického priemyslu sa v najbližších rokoch nepredpokladá zníženie absolútnej spotreby energie v priemysle. Je však potrebné uplatniť energeticky efektívne technológie a výrobné postupy, ktorými je možné znížiť energetickú náročnosť tvorby. Významný potenciál úspor energie je možné využiť v spracovateľskom priemysle (oceliarsky priemysel, chemický priemysel, papierenský a celulózový priemysel ...) ale je potrebné venovať sa aj energetickým odvetviam.

Opatrenia na zvyšovanie energetickej efektívnosti v priemysle je potrebné smerovať najmä na monitorovanie a riadenie spotreby energie v jednotlivých technologických procesoch, na zavádzanie inovácií s prioritou znižovania energetickej náročnosti priemyselnej výroby a na investície do energetickej efektívnosti vo vybraných priemyselných odvetviach.

Cieľ:	znižovanie energetickej náročnosti tvorby pridanej hodnoty v priemysle
Cieľová skupina:	subjekty zaoberajúce sa priemyselnou výrobou

3.5.1. Existujúce opatrenia pokračujúce v rokoch 2008 - 2010

V súčasnosti nie sú vytvorené podmienky pre hromadné opatrenia zamerané na energetickú efektívnosť v priemysle. Znižovanie spotreby energie v priemysle je realizované individuálne a je ovplyvňované najmä trhovým prostredím.

Jedným z mála podporných mechanizmov na znižovanie energetickej náročnosti priemyslu je sektorový operačný program Priemysel a služby (2004 - 2006) financovaný zo Štrukturálneho fondu regionálneho rozvoja a zo štátneho rozpočtu SR. Financovanie projektov z tohto operačného programu prebieha do konca roku 2008.

3.5.1.1. Legislatíva, technické predpisy

V súčasnosti nie sú účinné špecifické legislatívne predpisy so zameraním na energetickú efektívnosť v spracovateľskom priemysle. Pre energetické odvetvia a podniky spracovateľského priemyslu, ktoré dodávajú teplo je stanovená povinnosť hospodárneho prevádzkovania zariadení na premenu a dopravu energií alebo energetických médií. Priama podpora energetickej efektívnosti je stanovená návrhom zákona o podpore kombinovanej výroby založenej na dopyte po využiteľnom teple na vnútornom trhu s energiou.

— Zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike, MH SR

- o pri výberovom konaní na nové energetické zariadenia môže MH SR uložiť povinnosť zaviesť technológie, ktoré zabezpečia zvýšenie energetickej efektívnosti sústavy

- pre realizáciu výstavby nových elektroenergetických zariadení je potrebné splniť aj podmienku energetickej efektívnosti.
- Zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení zákona č. 99/2007 Z. z., MH SR
 - povinnosť pre výrobcu tepla, dodávateľa a odberateľa dodržiavať zásady hospodárnosti prevádzky sústavy tepelných zariadení t.j. také prevádzkovanie, ktoré spĺňa ukazovatele energetickej účinnosti zariadení na výrobu tepla a distribúciu tepla a normatívne ukazovatele spotreby tepla, čo znamená dosahovanie optimálnej energetickej účinnosti tepelného zariadenia,
 - pravidelné overovanie hospodárnosti prevádzky sústavy tepelných zariadení.
- návrh zákona o podpore kombinovanej výroby založenej na dopyte po využiteľnom teple, MH SR
 - definovanie vysoko účinnej kombinovanej výroby elektriny, resp. mechanickej energie a tepla (úspora minimálne 2 %, resp. 10 % primárnych energetických zdrojov),
 - podporné mechanizmy pre vysoko účinnú kombinovanú výrobu elektriny a tepla v priemysle.

3.5.1.2. Organizačné a technické opatrenia

- **aplikácia legislatívnych opatrení**
 - pravidelná údržba a modernizácia sústav tepelných zariadení (zdroje tepla v spracovateľskom priemysle, z ktorých je čiastočne zásobovaný teplom iný sektor ako spotrebiteľský priemysel, rozvody tepla, kombinovaná výroba elektriny a tepla),
- **transfer nových, progresívnych a environmentálne vhodných technológií**
- **priblíženie energetickej náročnosti priemyslu úrovni porovnateľnej s EÚ prostredníctvom úspor energie a zvýšenia efektívnosti**

3.5.1.3. Financovanie, podporné programy/fondy

Súkromné zdroje financovania:

- vlastné prostriedky subjektov zaoberajúcich sa priemyselnou výrobou

Verejné zdroje financovania:

▪ **Štrukturálne fondy 2004-2006, MH SR**

- Sektorový operačný program Priemysel a služby, opatrenie 1.1. „Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a vybraných služieb“, opatrenie 1.4. „Podpora úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov energie“

3.5.2. Nové opatrenia

Nové opatrenia v sektore priemyslu zamerané na vypracovanie auditov v priemyselných podnikoch spresnia potenciál úspor v jednotlivých priemyselných odvetviach a vytvoria základ pre smerovanie opatrení druhého akčného plánu v sektore priemyslu.

V oblasti technických opatrení sa bude podporovať monitorovanie a riadenie spotreby energie v priemyselných podnikoch, optimalizácia premeny a distribúcie energie v priemyselných

podnikoch a investície do inovačných technológií a zvyšovania energetickej efektívnosti spracovateľského priemyslu. Samostatné opatrenie bude cieľené na rozvoj vysoko účinnej kombinovanej výroby v priemysle.

Príspevok na financovanie auditov v priemyselných podnikoch, zavádzania systémov monitorovania a riadenia spotreby energie a optimalizáciu premeny a distribúcie energie bude možné poskytnúť z Fondu energetickej efektívnosti na základe schém pomoci pre podnikateľské subjekty. Investície do energetickejš efektívnych opatrení v spracovateľskom priemysle sa podporia prostredníctvom operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast.

3.5.2.1. Predpokladaná legislatíva, technické predpisy

V rámci prvého akčného plánu energetickej efektívnosti sa nepredpokladá návrh samostatných legislatívnych predpisov pre sektor priemyslu. Čiastočne sa ho však dotkne zákon o energetickej efektívnosti, navrhovaný ako jedno z horizontálnych opatrení energetickej efektívnosti.

3.5.2.2. Predpokladané organizačné a technické opatrenia

- **energetické audity v priemyselných podnikoch – základ pre určenie potenciálu úspor energie**
- **monitorovanie a riadenie spotreby energie v priemyselných podnikoch**
- **optimalizácia premeny a distribúcie energie v priemyselných podnikoch**
- **inovácie a technologické transfery v priemyselných podnikoch**
- **zvyšovanie energetickej efektívnosti spracovateľského priemyslu**
- **vysoko účinná kombinovaná výroba v priemysle**

3.5.2.3. Predpokladané financovanie, podporné programy/fondy

Súkromné zdroje financovania:

- vlastné prostriedky subjektov zaoberajúcich sa priemyselnou výrobou,

Verejné zdroje financovania:

▪ **Štrukturálne fondy (2007 - 2013)**

- operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, MH SR
 - opatrenie 2.1 – Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike
 - opatrenie 2.2 – Budovanie a modernizácia verejného osvetlenia pre mestá a obce a poskytovanie poradenstva v oblasti energetiky

▪ **Fond energetickej efektívnosti**

- **Program na podporu energetických auditov v priemysle, MH SR (2008)**
 - dĺžka trvania programu minimálne 3 roky,

- nenávratný finančný príspevok na úhradu časti nákladov súvisiacich s vypracovaním energetického auditu.
- **Program na podporu inštalácie a modernizácie systémov monitorovania a riadenia spotreby energie v priemyselných podnikoch, MH SR (2008)**
 - dĺžka trvania programu minimálne 3 roky,
 - nenávratný finančný príspevok na úhradu časti nákladov súvisiacich so s inštaláciou alebo modernizáciou systému monitorovania a riadenia spotreby energie.
- **Program na podporu optimalizácie premeny a distribúcie energie v priemyselných podnikoch, MH SR (2010)**
 - dĺžka trvania programu minimálne 3 roky,
 - nenávratný finančný príspevok na úhradu časti nákladov súvisiacich so optimalizáciou premeny a distribúcie energie v priemyselných podnikoch.

3.5.3. Prehľad vybraných ekonomických a technických ukazovateľov

Existujúce a nové opatrenia v sektore priemyslu sa budú podieľať na celkových úsporách energie, navrhovaných v 1. akčnom pláne energetickej efektívnosti podielom cca **30 %**.

Súhrn jednotlivých opatrení je uvedený v nasledujúcich tabuľkách. Súčasný monitorovanie jednotlivých opatrení je nedostatočné a tento stav je potrebné riešiť v rámci horizontálnych opatrení energetickej efektívnosti (Monitorovací systém energetickej efektívnosti).

Tabuľka 3.5.3-1: Prehľad opatrení energetickej efektívnosti – priemysel

Opis opatrenia	Stav opatrenia	Začiatok realizácie opatrenia	Dĺžka trvania opatrenia	Príspevok k naplneniu celkového cieľa AP	Nároky na financovanie	Monitorovanie opatrenia
Aplikácia legislatívnych opatrení	E	2005	neobmedzené	3	1	čiastočne
Transfer nových, progresívnych a environmentálne vhodných technológií	E	2004	2008	1	3	čiastočne
Priblíženie energetickej náročnosti priemyslu úrovni porovnateľnej s EÚ prostredníctvom úspor energie a zvýšenia efektívnosti	E	2004	2008	1	3	čiastočne
Energetické audity v priemyselných podnikoch – základ pre určenie potenciálu úspor energie	N	2008	2010	1	3	áno
Monitorovanie a riadenie spotreby energie v priemyselných podnikoch	N	2008	2010	1	3	áno

Opis opatrenia	Stav opatrenia	Začiatok realizácie opatrenia	Dĺžka trvania opatrenia	Príspevok k naplneniu celkového cieľa AP	Nároky na financovanie	Monitorovanie opatrenia
Optimalizácia premeny a distribúcie energie v priemyselných podnikoch	N	2010	2013	3	2	áno
Inovácie a technologické transfery v priemyselných podnikoch	N	2008	2013	2	1	čiastočne
Zvyšovanie energetickej efektívnosti spracovateľského priemyslu	N	2008	2013	2	1	čiastočne
Vysoko účinná kombinovaná výroba v priemysle	N	2009	2013	2	1	áno

Vysvetlivky:

- E ... existujúce opatrenie
N ... nové opatrenie
1 ... nízky príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / nízke nároky na financovanie
2 ... priemerný príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / stredné nároky na financovanie
3 ... vysoký príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / vysoké nároky na financovanie

Tabuľka 3.5.3-2: Financovanie opatrení energetickej efektívnosti – priemysel

Opis opatrenia, zdroj financovania, zodpovedný rezort			Rok, obdobie	Verejné zdroje				Súkromné zdroje	Spolu	Úspora energie
				EÚ	ŠR	Fondy mimo ŠR	Rozpočet VÚC, obcí, miest			
				[mil. Sk]						
Aplikácia legislatívnych opatrení	Zákon č. 657/2004 Z.z - zásady hospodárnosti prevádzky sústavy tepelných zariadení	MH SR	2008					77,00	77,00	810,00
			2009					77,00	77,00	810,00
			2010					77,00	77,00	810,00
			2008 -2010					231,00	231,00	2 430,00
Transfer nových, progresívnych a environmentálne vhodných technológií. Priblíženie energetickej náročnosti priemyslu na úroveň porovnateľnú s EÚ prostredníctvom úspor a zvýšenia efektívnosti	Štrukturálne fondy 2004-2006, SOP Priemysel a služby, opatrenie 1.1. Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a služieb	MH SR ²	2008	26,55	8,85			35,40	70,80	4,60
			2009							
			2010							
			2008 -2010	26,55	8,85			35,40	70,80	4,60
Priblíženie energetickej náročnosti priemyslu na úroveň porovnateľnú s EÚ prostredníctvom úspor a zvýšenia efektívnosti	Štrukturálne fondy 2004-2006, SOP Priemysel a služby, opatrenie 1.4. Podpora úspor energie a využitia OZE	MH SR ²	2008	33,75	11,25			50,0	61,30	3,98
			2009							
			2010							
			2008 -2010	33,75	11,25			50,00	61,30	3,98
Energetické audity v podnikoch - základ pre určenie potenciálu úspor energie Monitorovanie a riadenie energetickej spotreby v priemyselných podnikoch	Program na podporu a modernizácie systémov monitorovania a riadenia spotreby v priemyselných podnikoch MH SR	MH SR ³	2008		28,00			84,00	112,00	80,00
			2009		35,00			105,00	140,00	85,00
			2010		35,00			105,00	140,00	85,00
			2008 -2010		98,00			294,00	392,00	250,00
	Fond energetickej efektívnosti	MH SR ³	2008		25,00			50,00	75,00	175,00
			2009		30,00			50,00	80,00	182,00
			2010		25,00			50,00	75,00	175,00
			2008 -2010		80,00			150,00	230,00	532,00
Optimalizácia premeny a distribúcie energie v priemyselných podnikoch	Program na podporu na optimalizáciu premeny a distribúcie energie v priemyselných podnikoch MH SR	MH SR ⁴	2008							
			2009							
			2010			600,00		1 400,00	2000,00	350,00
			2008 -2010			600,00		1 400,00	2000,00	350,00

Opis opatrenia, zdroj financovania, zodpovedný rezort			Rok, obdobie	Verejné zdroje				Súkromné zdroje	Spolu	Úspora energie
				EÚ	ŠR	Fondy mimo ŠR	Rozpočet VÚC, obcí, miest			
			[mil. Sk]						[TJ]	
Inovácia a technologické transfery v priemyselných podnikoch	Štrukturálne fondy (2007-2013), OP KaHRA Opatrenie 1.1	MH SR ²	2008	63,16	11,15			74,31	148,62	29,70
			2009	63,16	11,15			74,31	148,62	29,70
			2010	63,16	11,15			74,31	148,62	29,70
			2008 -2010	189,48	33,45			222,93	445,86	89,10
Zvyšovanie energetickej efektívnosti spracovateľského priemyslu	Štrukturálne fondy (2007-2013), OP KaHRA Opatrenie 2.1	MH SR ²	2008	142,76	25,19			167,95	335,90	74,60
			2009	142,76	25,19			167,95	335,90	74,60
			2010	142,76	25,19			167,95	335,90	74,60
			2008 -2010	428,28	75,57			503,85	1007,70	223,80
Vysoko účinná kombinovaná výroba	Štrukturálne fondy (2007-2013), OP KaHRA Opatrenie 2.1	MH SR ²	2008	88,54	15,63			104,17	208,34	12,15
			2009	88,54	15,63			104,17	208,34	12,15
			2010	88,54	15,63			104,17	208,34	12,15
			2008 -2010	265,62	46,89			312,51	625,02	36,45
Celkový súčet			2008 -2010	943,70	354,00	600,00		3 199,70	5 063,70	3 919,90

Vysvetlivky:

bez indexu	...	zodpovednosť bez nárokov na prostriedky ŠR
index ¹⁾	...	úlohy zabezpečiť rezort v rámci schválených limitov ŠR
index ²⁾	...	prostriedky programované v rámci ŠR pre jednotlivé finančné mechanizmy (ŠF, FM EHP a FM NK)
index ³⁾	...	prostriedky ŠR určené pre fondy (FEE, ŠFRB) na podporu energetickej efektívnosti
index ⁴⁾	...	prostriedky fondov zamerané energetickej efektívnosti mimo ŠR (FEE, ŠFRB)

3.6. Doprava

Konečná energetická spotreba v doprave predstavuje 18 % celkovej konečnej energetickej spotreby. Najväčšie množstvo energie bolo v sektore spotrebované vo forme ropných produktov. Ďalšiu časť tvorí spotreba elektriny, ktorá je využívaná najmä v železničnej a v mestskej doprave (električky, trolejbusy). Významný nárast spotreby energie v tomto sektore bol spôsobený predovšetkým výrazným rozvojom cestnej dopravy – nákladnej a individuálnej automobilovej dopravy v neprospech železničnej dopravy.

Hlavným cieľom Dopravnej politiky SR do roku 2015 je zabezpečenie trvalo udržateľnej mobility. Opatrenia na zvyšovanie energetickej efektívnosti dopravy a znižovanie negatívnych vplyvov na životné prostredie sú predovšetkým:

- obnova a modernizácia vozidlového parku, kontrola plnenia technických požiadaviek vozidiel v prevádzke,
- optimálne využitie potenciálu jednotlivých druhov dopravy a podpora rozvoja jej ekologických a energeticky efektívnejších druhov,
- podpora verejnej osobnej dopravy ako služieb vo verejnom záujme a jej optimalizácia,
- modernizácia a rozvoj dopravnej infraštruktúry a odstraňovanie úzkych dopravných miest,
- riadenie dopravnej prevádzky s využitím informačných a komunikačných technológií a telematiky.

Cieľ:	znižovanie, resp. minimalizácia spotreby energie na dopravu tovarov a osôb
Cieľová skupina:	účastníci cestnej premávky, vlastníci a správcovia dopravných ciest, vlastníci a prevádzkovatelia dopravných prostriedkov, štátna správa, miestne a regionálne samosprávy

3.6.1. Existujúce opatrenia pokračujúce v rokoch 2008 - 2010

Existujúce opatrenia zamerané na energetickú efektívnosť v sektore dopravy sú najmä pokračujúca intenzívna výstavba diaľnic a rýchlostných komunikácií a legislatívne predpisy zamerané na:

- systém pravidelných technických a emisných kontrol, zameraný na celkový technický stav vozidiel a ich prevádzkových parametrov,
- systém výučby v autoškolách, kde sú zdôrazňované aj pravidlá ekonomickej jazdy a pod.,
- systém poplatkov za používanie ciest podľa kategórií pomocou známok, ktorý bude v zmysle schválených legislatívnych predpisov, u vozidiel s hmotnosťou nad 3,5 t uplatňovaný formou elektronického mýta,
- financovanie výkonov vo verejnom záujme v autobusovej doprave (VÚC, mestá) a železničnej doprave (MDPT SR).

3.6.1.1. Legislatíva, technické predpisy

- **Zákon č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách vrátane nariadení vlády SR, ustanovujúcich podmienky vydávania povolenia prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov,**

- Zákon č. 25/2007 Z. z. o elektronickom výbere mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Nariadenie vlády SR č. 350/2007 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška sadzby mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií,
- Zákon NR SR č. 129/1996 Z. z. o niektorých opatreniach na urýchlenie prípravy výstavby diaľnic a ciest pre motorové vozidlá v znení zákona NR SR č. 160/1996 Z. z. a zákona č. 275/2007 Z. z.,
- Zákon č. 280/2006 Z. z. o povinnej základnej kvalifikácii a pravidelnom výcviku niektorých vodičov,
- Zákon č. 93/2005 Z. z. o autoškolách a o zmene a doplnení niektorých zákonov a súvisiace vyhlášky,
- Nariadenie vlády SR č. 350/2007 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška sadzby mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií,
- Zákon NR SR č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov (verejný záujem, zmluvy o výkonoch vo verejnom záujme, plánovanie dopravnej obslužnosti),
- Zákon NR SR č. 164/1996 Z. z. o dráhach v znení neskorších predpisov (verejný záujem, zmluvy o výkonoch vo verejnom záujme, základná dopravná obslužnosť);
- Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (daň z motorových vozidiel);
- Výnos Úradu pre reguláciu železničnej dopravy č. 73/2007 Z. z., ktorým sa mení výnos Úradu pre reguláciu železničnej dopravy č. 654/2005 Z. z., ktorým sa ustanovuje rozsah regulácie cien v železničnej doprave.

3.6.1.2. Organizačné a technické opatrenia

- **aplikácia legislatívnych opatrení a koncepčných dokumentov**
 - Nariadenia vlády SR, stanovujúce technické požiadavky na motorové vozidlá,
 - Dopravná politika Slovenskej republiky do roku 2015 (uznesenie vlády SR č. 445/2005),
 - Konceptia osobnej autobusovej a železničnej dopravy, s dôrazom na systémové riešenie financovania výkonov vo verejnom záujme (uznesenie vlády č. 377/2005),
 - Aktualizácia koncepcie rozvoja kombinovanej dopravy s výhľadom do roku 2010 (2003).

3.6.1.3. Financovanie, podporné programy/fondy

Súkromné zdroje financovania:

- vlastné prostriedky subjektov zaoberajúcich sa dopravou

Verejné zdroje financovania:

- **Financovanie výkonov vo verejnom záujme (VVZ) na autobusových linkách, rozpočet VÚC, obcí a miest**
 - zákon NR SR č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov,
 - do 100 km vzdialenosti – financovanie prostredníctvom VÚC,
 - mestská doprava – financovanie prostredníctvom miest,
 - možnosť obmedzenia veku vozidla, ktoré sa podieľa na realizácii VVZ.
- **Financovanie výkonov vo verejnom záujme v železničnej osobnej doprave, MDPT SR**

- zmluva o výkonoch vo verejnom záujme medzi štátom (v zastúpení MDPT SR) a ŽSR (dráhy celoštátne a regionálne) a Železničnou spoločnosťou Slovensko, a. s. (dopravná obslužnosť).

— **Výnos MDPT č. 491/M-2006 o poskytovaní dotácií v oblasti kombinovanej dopravy, MDPT SR**

- dotácie na zníženie kongescií na cestách, zlepšiť environmentálne vlastnosti dopravného systému a zvýšenie intermodality

3.6.2. Nové opatrenia

Nové opatrenia v sektore dopravy sú zamerané na zmeny legislatívnych predpisov, ktoré by mali zabezpečiť podporu pre tzv. čisté vozidlá a vozidlá používané v intermodálnej doprave.

Organizačné a technické opatrenia sa zamerajú na oblasť vozidlového parku, dopravnú prevádzku, dopravnú infraštruktúru a kombinovanú dopravu.

Na financovanie týchto opatrení sa prednostne využijú možnosti, ktoré poskytujú štrukturálne fondy EÚ.

3.6.2.1. Predpokladaná legislatíva, technické predpisy

— **novelizácia zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (daň z motorových vozidiel);**

- zníženie daní pre čisté vozidlá (EURO IV, EURO V),
- rozšírenie a doplnenie daňovej úľavy (možnosť vrátenia celej alebo časti dane) z dane z motorových vozidiel pre cestné vozidlá používané v intermodálnej preprave

3.6.2.2. Predpokladané organizačné a technické opatrenia

— **modernizácia vozidlového parku**

- *Obmena a modernizácia vozidlového parku vo verejnej osobnej železničnej doprave*

Cieľom je podporiť prímestskú a regionálnu železničnú osobnú dopravu modernizáciou mobilných prostriedkov, ktorými sa zvýši atraktivnosť verejnej dopravy, zvýši sa energetická efektívnosť a zníži sa negatívny vplyv dopravy na životné prostredie. Ukazovateľom energetickej efektívnosti je zníženie spotreby o cca 25 % na vlakový kilometer.

- *Zlepšenie energetickej účinnosti dopravných prostriedkov, podpora prevádzky cestných vozidiel s nižšími emisiami a podpora intermodálnej dopravy*

Cieľom je zvýšenie energetickej účinnosti dopravných prostriedkov a znižovanie emisií oxidu uhličitého a iných splodín prostredníctvom obnovy vozidlového parku cestných vozidiel s nižšími emisiami a podpora intermodálnej prepravy.

— **optimalizácia dopravnej prevádzky**

- *Spoplatnenie infraštruktúry ako nástroj na zabezpečenie rovnováhy jednotlivých módov dopravy*

Cieľom je harmonizácia podmienok účtovania za použitie železničnej a cestnej infraštruktúry. Z dôvodu zabezpečenia rovnováhy jednotlivých módov dopravy je nutné, aby užívateľ dopravy hradil všetky náklady spojené s dopravou. Účinok opatrenia s prejaví z hľadiska energetickej efektívnosti vo vyššom využívaní módov dopravy s lepšími energetickými ukazovateľmi.

- *Optimalizácia riadenia dopravy a inteligentné dopravné systémy*

Cieľom optimalizácie riadenia premávky s využitím nových moderných riadiacich a informačných technológií je zvýšenie bezpečnosti, zníženie kongescií, zníženie spotreby pohonných hmôt a zníženie emisií.

- *Optimalizácia verejnej dopravy*

Cieľom plánovania je zabezpečiť optimálnu obsluhu (rozsah dopravy a pomer medzi jednotlivými módmi dopravy) na zabezpečenie maximálnej efektívnosti využitia verejných prostriedkov, ktorý bude základom pre fungovanie integrovaného systému. Optimalizáciou verejnej dopravy sa dosiahne vyššie využívanie prostriedkov verejnej dopravy, najmä železničnej, ktorá je pri vyššej vyťažnosti energetickejšia, ako aj odstránenie súbežnosti prevádzky módov osobnej dopravy po tých istých trasách, čo znamená zníženie spotreby PHM.

— **budovanie a modernizácia dopravnej infraštruktúry**

- *Budovanie dopravnej infraštruktúry a odstraňovanie úzkych dopravných miest*

Cieľom je zabezpečiť dostupnosť regiónov k transeurópskym dopravným sieťam (TEN-T), odstraňovanie regionálnych disparít, znižovanie kongescií, čím sa zvyšuje aj energetická efektívnosť dopravy. Pri hodnotení prínosov diaľničnej prevádzky z hľadiska úspory energií bol využitý výskumný projekt COPERT, podľa ktorého energetické prínosy v mernej spotrebe palív (v g/km) predstavujú u osobných áut úsporu 11 %, u diaľkových autobusov 12,7 % a u úžitkových automobilov 5,6 % spotrebovanej energie.

— **budovanie základnej siete verejných terminálov intermodálnej dopravy**

Cieľom je udržať podiel železničnej prepravy na úrovni cca 27 % na celkovom objeme prepraveného tovaru a vytvárať podmienky na jej ďalší rast najmä presunom prepravy tovarov z cestnej automobilovej dopravy na železničnú a vnútrozemskú vodnú dopravu

3.6.2.3. Predpokladané financovanie, podporné programy/fondy

Súkromné zdroje financovania:

— vlastné prostriedky subjektov zaoberajúcich sa dopravou

Verejné zdroje financovania:

Financovanie opatrení predpokladá jednak pokračovanie existujúcich dotačných mechanizmov upravených v legislatívnych predpisoch (výkony vo verejnom záujme) a využitie prostriedkov štrukturálnych fondov z OP Doprava v pôsobnosti MDPT SR.

- **Výnos MDPT č. 491/M-2006 o poskytovaní dotácií v oblasti kombinovanej dopravy**
 - znížiť kongescie na cestách,
 - zlepšenie environmentálnych vlastností dopravného systému,
 - zvýšenie intermodality,
 - celková dotácia na prevádzku kombinovanej dopravy 20 mil. Sk ročne.

- **Zmluvy o výkone vo verejnom záujme v autobusovej doprave a financovanie MHD (VÚC, mestá)**
 - zákon č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov,
 - celkovo na úrovni samosprávnych krajov a miest (MHD) vo výške 3,6 mld. Sk ročne

- **Zmluvy o výkone vo verejnom záujme v osobnej železničnej verejnom záujme**
 - zákon č. 164/1996 Z. z. o dráhach v znení neskorších predpisov,
 - zmluva o výkonoch vo verejnom záujme so správcom infraštruktúry (ŽSR – dráhy celoštátne a regionálne), 3,6 mld. Sk ročne,
 - zmluva o výkonoch vo verejnom záujme s prevádzkovateľom dopravy (Železničná spoločnosť), 5,4 mld. Sk ročne.

- **Štrukturálne fondy (2007 - 2013)**
 - operačný program Doprava, MDPT SR

OP Doprava (prioritné osi: železničná infraštruktúra, cestná infraštruktúra, infraštruktúra intermodálnej prepravy, integrované dopravné systémy, cestná infraštruktúra, železničná verejná osobná doprava) – spolu 3, 845 mld. EUR.

OPD sa primárne zameriava na výstavbu a modernizáciu dopravnej infraštruktúry SR a jej integráciu do európskeho dopravného systému. Paralelne tiež predstavuje prostriedok pre postupné odstraňovanie neuspokojivých parametrov dopravnej infraštruktúry v regiónoch a naliehavých otázok v rámci bezpečnosti, spoľahlivosti a kvality dopravy. OPD sa zameriava hlavne na:

výstavbu dopravnej infraštruktúry s cieľom zvýšenia efektivity a kvality dopravného systému na medzinárodnej i národnej/regiónálnej úrovni, zlepšenie parametrov dopravnej infraštruktúry a priblíženie sa k štandardom EÚ,

zlepšenie dostupnosti jednotlivých regiónov k dopravnej infraštruktúre,

- na podporu verejnej železničnej osobnej dopravy,
- podporu integrovaných dopravných systémov v osobnej doprave,
- zabezpečenie proporcionálneho rozvoja jednotlivých druhov dopravy,
- zníženie negatívnych vplyvov dopravy na životné prostredie,
- zvýšenie bezpečnosti dopravy.

3.6.3. Prehľad vybraných ekonomických a technických ukazovateľov

Existujúce a nové opatrenia v sektore dopravy sa budú podieľať na celkových úsporách energie, navrhovaných v 1. akčnom pláne energetickej efektívnosti podielom cca **22 %**.

Tabuľka 3.6.3-1: Prehľad opatrení energetickej efektívnosti – doprava

Opis opatrenia		Stav opatrenia	Začiatok realizácie opatrenia	Dĺžka trvania opatrenia	Príspevok k naplneniu celkového cieľa AP	Nároky na financovanie	Monitorovanie opatrenia
Aplikácia legislatívnych opatrení a koncepčných dokumentov	Nariadenia o technických požiadavkách na motorové vozidlá, zákon č. 280/2006 Z. z. – kvalifikácia a výcvik vodičov	E	2005	neobmedzené	1	1	nie
	Koncepcia osobnej autobusovej a železničnej dopravy – financovanie výkonov VVZ - autobusy (VÚC), - železničná doprava (MDPT SR)	E	1996	neobmedzené	1	3	čiastočne
	Aktualizácia koncepcie rozvoja kombinovanej dopravy, výnos MDPT č. 491/M-2006 – dotácie v oblasti kombinovanej dopravy	E	2006	neobmedzené	1	3	čiastočne
	Možnosť obmedzenia veku vozidiel na realizáciu výkonov vo verejnom záujme – financovanie výkonov vo verejnom záujme, rozpočty VÚC	E	2008	neobmedzené	1	1	čiastočne
Modernizácia vozidlového parku	Obmena a modernizácia vozidlového parku v os. železničnej doprave – Štrukturálne fondy (2007 - 2013), OP Doprava - Železničná verejná doprava	N	2008	2013	1	3	čiastočne
	Zlepšenie energetickej účinnosti dopravných prostriedkov – zmena štruktúry daní za motorové vozidlá, znevýhodnenie starších vozidiel	N	2008	neobmedzené	2	1	čiastočne

Opis opatrenia		Stav opatrenia	Začiatok realizácie opatrenia	Dĺžka trvania opatrenia	Príspevok k naplneniu celkového cieľa AP	Nároky na financovanie	Monitorovanie opatrenia
Optimalizácia dopravnej prevádzky	Spoplatnenie infraštruktúry ako nástroj na zabezpečenie rovnováhy jednotlivých módov dopravy	N	2008	neobmedzené	3	1	čiastočne
	Optimalizácia riadenia dopravy a inteligentné dopravné systémy, Štrukturálne fondy (2007 - 2013), OP Doprava	N	2008	2013	2	1	čiastočne
	Optimalizácia verejnej dopravy (plány dopravnej obslužnosti), MDPT SR, VÚC, obce, mestá	N	2008	neobmedzené	2	1	čiastočne
Budovanie a modernizácia dopravnej infraštruktúry	Budovanie dopravnej infraštruktúry a odstraňovanie úzkych miest, financovanie zo zdrojov EU, PPP, rozpočet VÚC	N	2008	2013	3	3	čiastočne
Budovanie základnej siete verejných terminálov intermodálnej dopravy	Štrukturálne fondy (2007 - 2013), OP Doprava – Infraštruktúra intermodálnej dopravy	N	2008	2013	3	3	čiastočne

Vysvetlivky:

- E ... existujúce opatrenie
N ... nové opatrenie
1 ... nízky príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / nízke nároky na financovanie
2 ... priemerný príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / stredné nároky na financovanie
3 ... vysoký príspevok k naplneniu celkového cieľa akčného plánu / vysoké nároky na financovanie

Tabuľka 3.6.3-2: Financovanie opatrení energetickej efektívnosti – doprava

Opis opatrenia, zdroj financovania, zodpovedný rezort			Rok, obdobie	Verejné zdroje				Súkromné zdroje	Spolu	Úspora energie
				EÚ	ŠR	Fondy mimo ŠR	Rozpočet VÚC, obcí, miest			
				[mil. Sk]						
Aplikácia legislatívnych opatrení	Nariadenia o technických požiadavkách, Zákon č. 280/2006 Z.z.	MDPaT SR	2008					10,00	10,00	4,00
			2009					10,00	10,00	4,00
			2010					10,00	10,00	4,00
			2008 -2010					30,00	30,00	12,00
	Konceptia osobnej autobusovej a železničnej dopravy – financovanie výkonov VVZ – autobusy (rozpočty VÚC, MHD - mestá)	VÚC	2008				3 600,00		3 600,00	25,00
			2009				3 600,00		3 600,00	25,00
			2010				3 600,00		3 600,00	25,00
			2008 -2010				10 800,00		10 800,00	75,00
	Konceptia osobnej autobusovej a železničnej dopravy – financovanie výkonov VVZ – financovanie železničnej dopravy * (MDPT)	MDPaT SR ¹	2008		9 000,00				9 000,00	135,00
			2009		9 000,00				9 000,00	135,00
			2010		9 000,00				9 000,00	135,00
			2008 -2010		9 000,00				9 000,00	405,00
	Aktualizácia koncepcie rozvoja kombinovanej dopravy, výnos MDPT č. 491/M-2006 – dotácie v oblasti kombinovanej dopravy	MDPaT SR ¹	2008		20,00			120,00	120,00	20,00
			2009		20,00			120,00	120,00	20,00
			2010		20,00			120,00	120,00	20,00
			2008 -2010		60,00			360,00	360,00	60,00
Možnosť obmedzenia veku vozidiel na realizáciu výkonov vo verejnom záujme – financovanie výkonov vo verejnom záujme (VÚC)	MDPaT	2008								
		2009				50,00		50,00	25,00	
		2010				50,00		50,00	25,00	
		2008 -2010				100,00		100,00	50,00	
Modernizácia vozidlového parku	MDPaT SR ²	2008								
		2009		1 003,12	1 144,28			1 144,28	15,00	
		2010		1 003,12	1 144,28			1 144,28	15,00	
		2008 -2010		2 006,24	2 288,56			2 288,56	30,00	

Opis opatrenia, zdroj financovania, zodpovedný rezort		Rok, obdobie	Verejné zdroje				Súkromné zdroje	Spolu	Úspora energie	
			EÚ	ŠR	Fondy mimo ŠR	Rozpočet VÚC, obcí, miest				
			[mil. Sk]							[TJ]
Modernizácia vozidlového parku	Zlepšenie energetickej účinnosti dopravných prostriedkov – zmena štruktúry daní za motorové vozidlá, znevýhodnenie starších vozidiel	MDPaT	2008							
			2009				100,00		75,00	
			2010				100,00		75,00	
			2008 -2010				200,00		150,00	
Optimalizácia dopravnej prevádzky	Spoplatnenie infraštruktúry ako nástroj na zabezpečenie rovnováhy jednotlivých módov dopravy	MDPaT SR ¹	2008		25,00		20 000,00	20 025,00	0,00	
			2009		125,00		500,00	625,00	350,00	
			2010		125,00		500,00	625,00	450,00	
			2008 -2010		275,00		21 000,00	21 275,00	800,00	
	Optimalizácia riadenia dopravy a inteligentné dopravné systémy, Štrukturálne fondy (2007-2013), OP Doprava	MDPaT SR ²	2008							
			2009							
			2010	50,00	20,00			20,00	50,00	
			2008 -2010	50,00	20,00			20,00	50,00	
	Optimalizácia verejnej dopravy (plány dopravnej obslužnosti), MDPT, VÚC, obce, mestá	MDPaT SR ¹	2008		50,00		150,00	50,00	250,00	50,00
			2009		50,00		150,00	50,00	250,00	50,00
			2010		50,00		150,00	50,00	250,00	50,00
			2008 -2010		150,00		450,00	150,00	750,00	150,00
Budovanie a modernizácia dopravnej infraštruktúry	Budovanie dopravnej infraštruktúry a odstraňovanie úzkych miest, financovanie zo zdrojov EU a ŠR	MDPaT SR ²	2008	15 000,00	2 000,00			2 000,00	200,00	
			2009	15 000,00	2 000,00			2 000,00	300,00	
			2010	15 000,00	2 000,00			2 000,00	450,00	
			2008 -2010	45 000,00	6 000,00			6 000,00	950,00	
Budovanie základnej siete verejných terminálov intermodálnej dopravy	Štrukturálne fondy (2007-2013), OP Doprava – Infraštruktúra intermodálnej dopravy	MDPaT SR ²	2008	859,45	151,67		151,67	303,34	10,00	
			2009	859,45	151,67		151,67	303,34	20,00	
			2010	859,45	151,67		151,67	303,34	20,00	
			2008 -2010	2 578,35	455,00		455,01	910,02	50,00	
Celkový súčet doprava			2008 -2010	49 634,59	19 448,56		22 150,00	22 195,01	53 333,58	2 742,00

Vysvetlivky:

bez indexu	...	zodpovednosť bez nárokov na prostriedky ŠR
index ¹⁾	...	úlohy zabezpečí rezort v rámci schválených limitov ŠR
index ²⁾	...	prostriedky programované v rámci ŠR pre jednotlivé finančné mechanizmy (ŠF, FM EHP a FM NK)
index ³⁾	...	prostriedky ŠR určené pre fondy (FEE, ŠFRB) na podporu energetickej efektívnosti
index ⁴⁾	...	prostriedky fondov zamerané energetickej efektívnosti mimo ŠR (FEE, ŠFRB)

4 Záver

Predložený akčný plán energetickej efektívnosti na roky 2008 – 2010 identifikuje opatrenia, ktorými je možné zabezpečiť zvýšenie energetickej efektívnosti. Sú základnými predpokladmi pre to, aby sme boli v SR schopní dosahovať úspory energie s dlhodobou perspektívou. Ich realizáciou je možné dosiahnuť úspory v intenciách požiadaviek smernice 2006/32/ES, t.j. na úrovni 3 % na konci roku 2010.

Jednotlivé sektory sa na splnení indikatívneho cieľa úspor energie budú podieľať nasledovne:

— horizontálne opatrenia	31	%
— budovy	11	%
— spotrebiče	3	%
— verejný sektor (s výnimkou budov)	3	%
— priemysel a poľnohospodárstvo	30	%
— doprava	22	%

Uskutočnenie si bude vyžadovať veľa úsilia a systematickej spolupráce všetkých dotknutých štátnych orgánov a organizácií a všetkých účastníkov trhu s energiou, keďže z hľadiska dosahu ide o výsostne multisektorovú problematiku. Napĺňanie opatrení uvedených v tomto pláne je iba časťou z mozaiky činností, ktorými musíme prispieť k zníženiu negatívnych vplyvov spotreby energie na životné prostredie z globálneho hľadiska.

Ďalšími prínosmi bude sprehľadnenie legislatívneho prostredia, zvýšenie kvality života občanov, zlepšenie podmienok bývania z titulu obslužnosti energetickými službami, zvýšenie konkurencieschopnosti priemyslu a rozvoj malého a stredného podnikania a služieb s vysokou pridanou hodnotou. Dôležitou okolnosťou bude podstatné zvýšenie informovanosti o princípoch energetickej efektívnosti, jej dosahu na životné podmienky, zlepšenie vzdelanostnej úrovne a dosiahnutie zmeny prístupu k danej problematike – globálne oteplenie. Zvyšovanie energetickej efektívnosti podstatnou mierou zvyšuje aj bezpečnosť zásobovania energiou nakoľko znižuje závislosť štátu od dovozov energetických médií.